

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred sestankom nemškega državnega zbora:

V pričakovanju velikih odločitev

Mednarodna napetost je nekoliko popustila, ker za prihodnje dni ne pričakujejo neposredne nevarnosti oboroženih spopadov, vendar pa zapadne sile z vso naglico nadaljujejo svoje vojaške priprave za vsak primer

London, 20. aprila. br. Komentarji nemškega in italijanskega tiska o Rooseveltovi poslanici Hitlerju in Mussoliniju niso zbudili v političnih in diplomatskih krogih upanja, da bi se mogli vsi mednarodni problemi rešiti na miren način s sporazumom na splošni mednarodni konferenci, vendar pa je napetost v toliko popustila, ker vsaj za prihodnje dni ne računajo z možnostjo kakih nepričakovanih oboroženih spopadov, tem manj, ker na uradni strani Nemčije in Italije še niso podali nobenih izjav glede pobud predsednika Zedinjenih držav. Vse čaka na izjave, ki jih bosta podala kancelar Hitler na seji nemškega državnega zbora 28. aprila, in min. predsednik Mussolini istega dne na seji velikega fašističnega sveta. Šele tedaj bo mogoče točneje presoditi, kako se bodo nadalje razvijali mednarodni odnosi.

Medtem se delo angleške in francoske diplomacije živahno nadaljuje. Do dneva, ko bo Hitler v državnem zboru podal svoje izjave, bo tudi že znano, kakšno stališče je zavzela Rusija glede na angleške predloge za vojaško pomoč v primeru oboroženega spopada, in bodo razčiščeni tudi odnosi z drugimi državami.

Ne glede na diplomatsko akcijo nadaljujejo zapadne velesile z vso naglico svoje vo-

jaške priprave. Zlasti je tesno sodelovanje njihovih pomorskih sil. Dogodki so pokazali, da so si zapadne velesile že razdelile področja na oceanih za varstvo svojih interesov. Dočim je večina ameriškega vojnega brodogradništvu na Pacifiku, da razbremenijo tamkaj Anglijo in Francijo pri zaščiti njunih kolonij in interesov, se je večina angleškega vojnega brodogradništvu vzhodnem delu Sredozemskega morja, večina francoskega vojnega brodogradništvu v zahodnem delu. Velike skupne vaje angleške in francoske mornarice bodo te dni tudi ob Egiptu v bližini Sueškega prekopu. Zapadne sile so torej na straži in pripravljene za vsak primer.

Ojačenje angleške posadke v Gibraltarju

LONDON, 20. aprila. br. Transportna ladja, na kateri sta bila dva bataljona angleške regularne vojske, namenjene v Palestino, je prejela nalogo, da se za nekaj dni ustavi v Gibraltarju. V soboto bo kretnil v Gibraltar bataljon waleske garde. Ko bodo prispeli tja, bo ladja nadaljevala svoj pot proti Haifi.

V Gibraltarju so sedaj dva francoska dreadnoughta, 3 križarke, 9 rušilcev ter 1 angleški rušilec.

V Londonu zbirajo zaloge živil

London, 20. aprila. e. V Londonu je bila izdana naredba, da morajo vse pekarnice nabaviti velike zaloge moke in da morajo ostati te zaloge stalno nedotaknjene. Za to bodo dobili posebne nagrade od vlade. Posebna navodila o tem, koliko morajo imeti zaloge moke, bodo dobile pekarnice danes ali jutri. Gre za ogromna naročila moke. Vse to daje povod za mnenje, da Anglija niti najmanj ni na čistem o tem, kaj se bo zgodilo v teku tedna.

Italijanski vojaški ukrepi

LONDON, 20. aprila. br. V spodnji zbornici je včeraj popoldne državni podtajnik v državnem ministertvu Buttler na vprašanje nekega opozicijskega poslanca o stanju italijanske vojske v Italiji, Libiji in na Dodekaneskih otokih dejal, da ne more podati nobenih podrobnih podatkov. Število vojaštva v Italiji se je v zadnjem času znatno povečalo. Isto velja tudi za italijanske čete na Dodekaneskih otokih, kar pa se tiče italijanske vojske v Libiji, razpolaga z podatki, ki jih je objavil 8. marca.

Vznemirjeni Islandci

Washington, 20. aprila AA. (Havas) Ministrstvo za zunanje zadeve objavlja, da ni treba pripisovati nobenega pomena temu, da se Islandija ne nahaja na listi držav, ki jih je omenil Roosevelt v svoji poslanici. Islandija se ne nahaja na evropskem kontinentu niti v bližini Evrope.

Ogromen kredit

za Panamski kanal

Washington, 20. aprila AA. Parlamentarni odbor za trgovsko mornarico je sprejel zakonski načrt, s katerim se odobrava vladi kredit v znesku 277 milijonov dolarjev (10 milijard dinarjev) za razširitev in popravilo Panamskega prekopa. Ta dela bodo služila istočasno za ojačenje obrambe prekopa.

Lindbergh inspektor vojnega letalstva v USA

Washington, 20. aprila AA. (Reuter). Vojni minister Woodring je izjavil, da bo polkovnik Lindbergh, ki se je nedavno vrnil iz Evrope, poklican v aktivno službo. Lindbergh bo dodeljen poveljstvu letalstva kot inspektor ameriškega vojnega letalstva.

Prvi Mussolinijev odgovor na Rooseveltovo poslanico

Izjave italijanskega min. predsednika v odboru za svetovno razstavo v Rimu 1. 1942

Rim, 20. aprila e. Na seji upravnega odbora, ki organizira rimsko svetovno razstavo v l. 1942, je imel min. predsednik Mussolini ob 11.15 dopoldne govor, v katerem je v splošnih potezih odgovoril tudi na Rooseveltovo poslanico. Med drugim je izjavil:

Na današnjem svečanem sestanku se izpolnjuje prvi akt velike mobilizacije, ki pa naj nikar ne alarmira po tonu te besede onih, ki jih popada hysterizem današnjih dni. Gre za civilno mobilizacijo, mirno, brez orožja, za mobilizacijo 15 tisoč delavcev, ki bodo izvršili sistematski napor in koordinirali vse nacionalne energije za prireditve razstave l. 1942. Če bi imeli kakšen napadalni namen, se ne bi posvetili zgodovinskemu delu, ki bo imelo tako izreden obseg, kakor bo ta univerzalna razstava, ne bi pozvali k sodelovanju narodov, izmed katerih so mnogi s svojim pristanikom dokazali, kako gledajo na razvoj dogodkov v smislu naših idej. Če smo se kljub viharim časom upali pričeti in če nadaljujemo sedaj pogumno svoje delo, se mora smatrati to za dobro znamenje, da ne nameravamo nikogar napasti. Zato je neupravičen neutelejen sleher ni potkus, da bi se države osi Rim—Berlin postavile na zatožni klopi. Nič pa ni bolj absurdno, kakor postavljati vprašanje 10letnih garancij, pri tem pa delati piramidne zemljepisne napake, kakor jih morejo napraviti le individui, ki imajo

najbolj nemogoče nepoznanje evropskih stvari. Kar se tiče konferenc, ki se zopet ventilirajo, in zatiranje, da bodo Zedinjene države sodelovale kakor običajno kot opazovalec, so nam dale naše izkušnje prebriske rezultate. Čim večje je število konferenc, tem bolj negotov je uspeh. Če se bo dal kakšen odgovor na Rooseveltovo poslanico ali ne, trenutno ni odločilo, porabi pa sem hotel priliko, da ponovno naglasim, da je politika osi politika, ki je osnovana na kriteriju miru. V tem okviru je dalo italijansko-nemško sodelovanje že mnogo dokazov in zato je treba pripraviti do moka razširjevalce vseh katastrofalnih govorov, profesionalne fataliste, ki z veliko zvestavo zakrivajo svoj strah, onemogočajo sodelovanje in svoje interese, ki so več ali manj neopracijljivi.

Mi se ne pustimo vplivati po nikaki tiskovni kampanji, po nikakih katastrofalnih govorih, po nikakih brzogovornih poslanicah, mi čutimo, da je naša vest mirna, a tudi vemo, da bomo z lastnimi sredstvi lahko branili svoj mir.

Svoj govor je zaključil Mussolini s poudarkom pomena rimske razstave, ki naj postane olimpijada civilizacije. Italija bo, še preden poteče tri leta do njene otvoritve, postavila pri Treh fontanah stavbe, ki jih Petrova bazilika ne bo zasenčila. Vsak Italijan se mora zaradi tega čutiti osebno odgovornega za uspeh te demonstracije italijanske kulture.

Sestanek v Benetkah

Italijanska akcija za zbližanje Madžarske in Jugoslavije

BENETKE, 20. aprila. e. Za sestanek jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Benetkah, ki bo 22. aprila, so priprave v polnem teku. Sestanek bo v palači Frini, kjer sta se l. 1933 sestala Hitler in Mussolini. Zaradi tega sestanka je odstopoval v Rim tudi prefekt Julijske krajine, da dobi vsa potrebna navodila. Jugoslovanski poslanik v Rimu dr. Boško Hristić se je na poti iz Rima v Beograd tudi zadržal v Benetkah, da pripravi vse potrebno. V Benetke bosta spremljala dr. Cincar-Markovića italijanski poslanik v Beogradu Mario Indelli in jugoslovanski poslanik v Rimu dr. Hristić. Grof Ciano bo prisel v Benetke v soboto zjutraj z letalom in bo takoj odšel na postajo Santa Lucia, kjer bo sprejem jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića.

Madžarska pričakovanja

BUDIMPEŠTA, 20. aprila. e. V madžarskih političnih krogih pripisujejo izreden pomen razgovorom italijanskih in madžarskih državnikov v Rimu. Pričakujejo, da bo rimski sestanek znova ojačil osi Rim—Berlin in zboljšal položaj v srednji Evropi. Vprašanja, o katerih razpravljata Mussolini in Ciano s Teleskyjem in Csakyjem so po mnenju tukajšnjih političnih krogov naslednja:

1. madžarski politični, kulturni in gospodarski odnosi z Italijo.
2. odnosi Madžarske napram osi Rim—Berlin.
3. stališče Madžarske glede protikomunističnega pakta.
4. odnosi Madžarske napram Jugoslaviji.
5. odnosi Madžarske napram Rumuniji.

Glede odnosov napram Jugoslaviji mislijo, da se bodo še bolj zboljšali. V zvezi s tem poudarjajo, da sta v svojih zdravcih Mussolini in Telesky z velikimi simpatijami govorila o Jugoslaviji, kar smatrajo kot znak novega sporazuma med Madžarsko in Jugoslavijo. Za odnose z Rumunijo pričakujejo absolutno normalizacijo. Zato poudarjajo, da bodo k temu mnogo tudi pripomogli razgovori Gafencu v Berlinu. Splošno je prepričanje, da bo po rimskih razgovorih in po razgovorih Gafencu v Berlinu nastala popolnoma nova doba v odnosih med Madžarsko, Rumunijo in Jugoslavijo in sicer v smeri ohranitve miru v tem delu Evrope.

Gafencovi razgovori v Berlinu

BERLIN, 20. aprila. e. Kakor se je moglo zvedeti, je Gafencu pokazal razpoloženje, da se med Nemčijo in Rumunijo v najkrajšem času nadaljujejo razgovori o trgovinskih vprašanjih, da bi se gospodarski odnosi med obema državama čim bolj poglobili in postali še bolj intenzivni. Gafencu je v teh razgovorih zastopal stališče, da želi Rumunija v vsakem primeru in v vseh okoliščinah ohraniti popolno nevtralnost. V nemških krogih tudi v rumunjskih krogih poudarjajo, da so razgovori Gafencu s predstavnikoma Nemčije po tektali popolnoma zadovoljivo. Nekateri zatrjujejo, da je Gafencu sporočil Ribbentropu stališče, ki ga zavzema Poljska,

vendar pa niti v Berlinu niti v Varšavi ne potrjujejo, da bi mu Beck poveril kako posebno mislo. Precejšnjo pozornost so zbudili tudi vesti, da se je Gafencu s Hessom razgovarjal o položaju nemške manjšine v Transilvaniji. Nemški krogi priznavajo, da se Nemcem v Rumuniji ne gode nika. ke krivice in da ni bila Nemčija zaradi njih nikoli v sporu z Rumunijo.

Sprejem v rumunskem veleposlaništvu

BEograd, 20. aprila. e. Rumunski veleposlanik Cadera in njegova soproga sta priredila včeraj popoldne prvi veliki svečani sprejem v rumunskem poslanstvu. Sprejemu so prisostvovali prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristić, vsi člani diplomatskega zbora v Beogradu, mnogi visoki državni funkcionarji, predstavniki vojske ter najpomembnejši znanstveni, umetniški in gospodarski krogi, kakor tudi zastopniki domačega in tujega tiska.

Pogajanja o Gdanku

Rim, 20. aprila b. Nekateri današnji italijanski listi, med njimi »Giornale d'Italia« in »Corriere della Sera«, doznajajo iz Berlina, da bo med Poljsko in Nemčijo v kratkem dosežen sporazum, ki bo Nemčiji izročil svobodno mesto Gdansk. Po informacijah istih listov iz Varšave so baje tajno že v teku zadevna pogajanja v poljski prestolnici. Iz tega bi se dalo po sodbi italijanskih listov sklepati, da je Berlin ponovil svoje zahteve glede Gdanska in avtomobilsko ceste preko poljskega koridorja ter ureditve položaja manjšin v obeh državah, ki so jih pred kratkim na merodajnih mestih demantirali. Enako vest objavljajo nekateri drugi listi po agenciji »United Press«.

Sidor odstopil

Bratislava, 20. aprila w. Dosedanji notranji minister Sidor je odstopil ter je vlada njegovo ostavko sprejela. Posle notranjega ministrstva bo začasno vodil namestnik predsednika vlade dr. Tuka. Po uradnem poročilu bo Sidorju poverjena »višja funkcija« ter bo bržkone imenovan za zastopnika Slovaške kje v inozemstvu.

Vpoklici letalcev na švedskem

Stockholm, 20. aprila br. Švedska vlada je odredila, da se v pokličejo letalski rezervisti letnikov 1914 in 1915. V vojaški službi bodo pridržani mesec dni. Kader švedskih letalcev se bo tako povečal za 14.000 moč.

Delavci in nameščenci!

Združene svobodne strokovne organizacije sklicujejo za nedeljo dne 23. aprila 1939 skupno zborovanje vseh delavstva in nameščenstva Ljubljane in okolice, ki se bo vršilo v veliki dvorani hotela Miklič (Metropol) nasproti glavnega kolodvora ob 9. uri dopoldan.

Združene delavske in nameščenske strokovne organizacije

Politični obzornik

Stanje pogajanj

za sporazum

Kakor je znano, sta se v ponedeljek ponovno sestala ministrski predsednik Cvetković in dr. Vladko Maček, da nadaljujejo pogajanja za rešitev hrvaškega vprašanja. Po ponedeljkovem sestanku so bila pogajanja začasno prekinjena in se bodo predvidoma nadaljevala prihodnjo soboto. O teh pogajanjih piše »Obzore«: »Cvetković in dr. Maček sta pričela konkretno razpravo o vprašanju, ki sta jih pretresala, in se bosta še tekom tega tedna ponovno sestala v svrhu, da ugotovita, kateri izmed predlogov, ki sta jih vročila drug drugemu v proučevanje, so sprejemljivi. Za enkrat bi bilo še prenašljivo objaviti vsebino teh predlogov. Zadoštevajo bo, ako povemo, da sta dr. Maček in Cvetković izročila drug drugemu več alternativnih predlogov, o katerih pa bomo mogli obširno spregovoriti šele, ko bodo pogajanja definitivno zaključena. Za sedaj lahko omenimo samo to, da vsi predlogi predvidevajo izvršitev sprememb v okviru sedanje ustave. O samem postopku, s katerim bi se naj oživilo stvar, bodo potem, ko bosta Cvetković in dr. Maček zaključila pogajanja, obveščene Samostojno-demokratska stranka, tri skupine združene srbijanske opozicije in JNS ter povabljeni, da sodelujejo v novi kombinaciji. O tem pa bomo mogli natančneje pisati šele, ko bo končno dosežen sporazum o bistvu problemov, ki se sedaj proučujejo. Zdi se, da ni računati s tem, da bi imenovane tri skupine UO in JNS ne pristale na pogodbo, ki jo bosta sklenila Cvetković in dr. Maček... Saj so prvaki UO in JNS opetovano poudarjali, da imajo v vidu samo državni interes in da bodo oni pristali na vsak sporazum, ki bi ga dr. Maček sklenil s predstavniki vlade. Povsem pa je razumljivo, da se UO in JNS živo zanimata za pogajanja med dr. Mačkom in Cvetkovićem, pred vsem pa o njih rezultatu. Sicer pa tudi dr. Maček nikakor nima namena, da bi postavil UO in JNS pred gotovo stvar. Po želji dr. Mačka je te dni odstopoval v Beograd Večeslav Vilder, ki bo obvestil pravke UO in JNS o sobotnih in ponedeljkovih razgovorih dr. Mačka in Cvetkovića, posebno pa o predlogih, ki se sedaj proučujejo. Končno je treba v zvezi s stališčem UO in JNS ugotoviti, da bodo ob zaključku hrvaške, srbski in slovenski volilci pozvani, da izreko svoje mnenje o sklenjenih dogovorih... Morda že koncem tega tedna bo znan rezultat proučevanja gori imenovanih predlogov. In naj bo ta rezultat takšen ali drugačen, eno je gotovo, da bo to velikega političnega pomena...«

„Poslovni človek“

Radoje Knežević je napisal in izdal v biblioteki »Politika i društvo« brošuro »Kroz srednjo školo«. V tej knjižici se nahaja tudi ta-le odstavek:

... In prišla je vojna, narodi so se zgrabili. V tem sovražnem metu se so do iznemoglosti uveljavljale vse žive energije. Borba na življenje in smrt je prebudila in razvila davno uspavane pradedovske nagone. Sila je zagospodarila na svetu. Nato se je rodil mir s polno težnjo po spokojnem življenju. Toda od vojne je ostal in se vedno močnejše razvijal kult stle, klanjanje preteklosti in kot logična posledica tega omalovaževanje duhovnega življenja. Ono, kar so imeli narodi najboljše v sebi, kar je bilo v naponu ustvarjanja, je pokrilo krvava razbojišča. Oni pošteni in čestiti, ki so preživeli vojno, so bili prestari, premidali ali po ogromni večini radi prestanega trpljenja telesno in duševno izčrpani. V razburkanih razmerah po letu 1918., v razmerah, ki jih je neki pesnik primerjal motnim rekam, ki kadar narastejo, spravijo vse smeti na površino, so si priborili prvo besedo oni zdravi in dobro rejeni, ki vojne niso niti videli, oni, ki so delali kupčije in hranili vojaka-borca s peskom ali v najboljšem primeru kot zaledniki poslušali daljno gmenje topov. Pojavil se je tip poslovnega človeka, ki mu je dobro vsako sredstvo, samo da se obogati. V stro-maštvi, ki je zajelo ves narod, je on edini imel denar. Ono obupniško kopnenje po uživanju, ki se je razvilo v prvih dneh po vojni, kopnenje, razumljivo pri onih, ki so bili na robu propasti in oropani vsega — je mogel najprej in najlajše izkoristiti poslovni človek. Tako se je pojavil, da bi kasneje prevladal in obvladal ves svet — poslovni človek! —

Ciano in Göring v Španiji

London, 20. aprila o. »Daily Mail« poroča iz Burgoše, da pričakujejo prihod maršala Göringa in italijanskega zunanjega ministra Ciana k veliki vojaški paradi, ki bo 15. maja v Madridu. Pri tej paradi bo vodil italijanske čete general Gambarra, nemške čete pa baron Richthofen.

Borzna poročila.

Curth, 20. aprila. Beograd 10.— Pariz 11.3075, London 20.37, New York 446.—, Bruselj 74.95, Milan 23.45, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Sofija 5.40, Varšava 84.—, Bukarešta 3.25.

Kitajska ofenziva proti Kantonu

Kitajske čete so oddaljene od mesta samo še nekaj kilometrov

Honkong, 20. aprila. br. Kitajci se od vseh strani čim dalje bolj bližajo Kantonu, Japonci so se pričeli umikati v mesto. Kitajske predstraže so le še 15 km oddaljene od kantonskih predmestij. Kitajci kontrolirajo tudi že progo Kanton—Kaulung—Honkong. Polotok Kaulung so kitajske čete že zavzele. Na ozemlju, ki so ga Kitajci v zadnjih dneh zopet osvojili živi več milijonov prebivalcev.

Po japonskih vesteh je računati na južnokitajski fronti z japonsko protiofenzivo. Japonsko brodogradništvo je včeraj pričelo obstreljevati kitajske postojanke na obali ob portugalski koloniji Macao. Bržkone namerava Japonci izvršiti nov prodor proti Censinu.

Ofenziva v Šansiju ni uspela

Tokio, 20. aprila br. Agencija Domei pravi, da se je kitajska ofenziva v jugozahodnem Šansiju izjalovila. V tej ofenzivi je sodelovalo pet kitajskih divizij.

Zopet atentat v Šanghaju

Šanghaj, 20. aprila br. Generalni tajnik mestne občine in vodja šanghajskega zunajpolitičnega oddelka, Hoan Siang, ki je

simpatiziral z Japonci, je bil v torek ubit. Atentatorji so mu vtaknili v žep listek, na katerega so napisali, da so ga ubili, ker je izdal interese kitajske domovine.

Rooseveltov poziv Japonski

Tokio, 20. aprila. o. Po informacijah iz Washingtona je Roosevelt pripravil sličen poziv za Japonsko kakor ga je poslal pred dnevi Nemčiji in Italiji. Roosevelt je nameraval to storiti že tedaj, ko je poslal svoj brzogovorni list Hitlerju in Mussoliniju, vendar pa je svojo namero iz taktičnih razlogov odgodil, ker so prav onega dne prenesli truplo v Washington umrlega japonskega poslanika na ameriško križarko, da ga prepelje na Japonsko. Vendar pa bo ta poziv odposlan najkasneje do konca meseca, torej nekako v istem času, ko bo govoril Hitler v nemškem državnem zboru. Roosevelt namerava v svojem pozivu Japonski predlagati rešitev vseh spornih zadev in neresenih vprašanj na Daljnem vzhodu s pomočjo posebne pacifiške konferen-ce, na kateri naj bi se rešile definitivno vse zadeve za daljšo dobo let.

Razvoj industrije v državi in Sloveniji

Industrija teži predvsem v središču države in v bližino naravnega bogastva

Ljubljana, 19. aprila. Naša država ima vse pogoje za razvoj močne in od tuje neodvisne industrije. Naravno bogastvo naravnost sili, da čim bolj pospešujemo industrializacijo. Ker je naša država agrarna, na kar se mnogi pogosto sklicujejo, ne da bi se dobro zavedali pomena besed, ne pomeni, da industrije ne potrebujemo. Nekateri so bili dolgo tako naivni, da so mislili, češ čemu nam je potrebna industrializacija, saj smo dovolj bogati, da lahko s samim izvozom, bodisi pridelkov ali surovin krijemo vse potrebe. Izvažali bomo pridelke, uvažali pa industrijske izdelke ter živelj mirno in idilično kmetijski deželi, brez vseh skrbi in težav, ki jih povzroča industrializacija in industrija v gospodarstvu.

Razvoj sam je začel odpirati oči tudi najbolj naivnim gospodarskim modrijanom, ki se pač niso mogli izogniti skrbi novega časa in neslutnih perspektiv gospodarstva življenja. Pokrajine, ki so bile najbolj značilno kmetijske, ki prispevajo največ pridelkov za izvoz, postajajo tudi industrijsko središče. Dunavska banovina, ki je že sicer najbolj bogata zaradi svoje pšenice, je hkrati z Beogradom čedalje bolj privlačna za industrijo. Pa tudi Bosna, ki je bila prejšnje čase v gospodarskem svetu znana le po svojih slivah in lesu, se naglo industrializira. Tam, ob bogatih rudnikih, se razvija težka industrija.

Zdaj je že jasno, kakšen bo bodoči razvoj: industrija teži predvsem v središču države ter v bližino naravnega bogastva. Očitno je tudi, da bodo nekatere pokrajine, ki so bile prej izrazito kmetijske, v industrializaciji prehitele Slovenijo. Razvoj industrije v državi ni vzporeden z razvojem industrije v sami Sloveniji. To je pojav, ki moramo nalogi opozarjati na največjo skrbjo; vprašanje je, ki se tiče gospodarskega življenja vse države. Slovenija ne more živeti brez industrije. Ker se pa industrializacija Slovenije ne razvija, ker se industrijska podjetja čedalje bolj selijo od nas in ker se ne ustanovljajo podjetja, ki bi se lahko zasedala na naših tleh ter uporabljala naše surovine, da bi jim ne bilo treba uvažati surovin in da bi ne bila odvisna od uvoza — je bodočnost naše dežele ogrožena in Slovenija je čedalje bolj pasivna. Na to bi morali opozarjati vsi, ne le tisti, ki jim je pri srcu Slovenija, temveč vsi, ki jih mora skrbeti bodočnost države. Ne more biti brez vpliva na vso državo, najsi Slovenija napreduje ali propada, kajti eno najpomembnejših križišč v Evropi je in njegov pomen je še čedalje večji.

Industrializacija v državi pa nedvomno napreduje. V Sloveniji ne gledamo z zavistjo na ta napredek, pač pa z zavestjo, da je ta razvoj zdrav le do tolikšne mere, kolikor ne škoduje že začetkom industrializacije v drugih pokrajinah. Potrebno bi bilo mnogo več smotnosti v industrializaciji naše države, da bi ne podirali z eno

roko tega tu, kar z drugo roko gradimo tam. Prav je, da se industrija razvija v središču države, da se ustanovljajo industrijska podjetja tudi v povsem kmetijskih pokrajinah, toda brez načrta bi se industrializacija vendar ne smela razvijati, če naj od nje pričakujemo gospodarski napredek. Industrija lahko prinaša državni blagostanje, toda prav tako lahko tudi bedo in nered. Ni vseeno, kakšne vrste tovarne se ustanovljajo, ne koliko jih je, kakor tudi ne ali delajo za domača ali inozemska tržišča. Ni vseeno, če v drugih pokrajinah ustanovljajo tovarne, kakršnih že obratuje v naši državi dovolj. Takšnih nezdružljivih pojavov v industrializaciji pri nas pa je čedalje več, zato se ne smemo le slepiti s številkami o naraščanju industrijskih podjetij v državi, kakor tudi ne s samo suho ugotovitvijo, da je v severnih pokrajinah države, v dravski, savski in dunavski banovini, največ industrijskih podjetij (78%). Presojati moramo razvoj, kam je usmerjen in kakšne so njegove posledice. Same številke, da je bilo v naši državi lani okrog 3114 industrijskih podjetij, predlanski 3054 in l. 1936 2876, nam ne povedo mnogo. Zgovornejšo so, ko zremo, da je v »naši« industriji vloženega polovico tujega kapitala, po nekaterih računih okrog 7 milijard din. Toda ta odvisnost od tujine ni niti tako strašna v primeri s tem, da smo navezani še vedno na uvoz raznega industrijskega blaga, ki bi ga lahko izdelovali doma iz svojih surovin. Zdjaj pogosto tako poceni zamenjanih za tuje izdelke. Odvisni smo od drugih držav, ki nam lahko diktirajo cene kmetijskih pridelkov in jemljejo od nas blaga le, kolikor hočejo. Industrializacija je nedvomno potrebna ter nujna, toda biti bi morala smotrna, prilagojena našim potrebam in koristim vse države, a ne le posameznih pokrajin, kakor tudi ne le posameznih finančnih skupin in industrijskih strok.

Precej zgovorna je naslednja številka: v samem Beogradu in v njegovi okolici je nad 600 industrijskih podjetij, toliko kakor v vsej Sloveniji! Ljubljana ima z okolico vred okrog 110 industrijskih obratov, ki pa ne zaposlujejo niti 6000 delavcev, medtem ko jih industrija v Mariboru in v obeh njegovih okrajih zaposluje v okrog 80 obratih skoraj 10.000. Zanimivo je, da že sama tekstilna podjetja v Kranju zaposlujejo toliko delavcev kakor vsa industrija v Ljubljani. To pač kaže, kako slabo je razvita industrija v prestolnici »najbolj industrializirane pokrajine«, kakor imenujejo Slovenijo. Ljubljana sama na sebi je slika gospodarskega mrtvila Slovenije, njenega zastoja ter propadanja, ker industrializacija ne napreduje. Da se ne bomo sklicevali vedno le na Beograd, naj opozorimo, da je prebivalstvo v Zagrebu v desetletju od 1921—1931 (po ljudskem štetju) naraslo za 81%, v Ljubljani pa samo za 12,1%. Kjer ni gospodarskega življenja, zamira tudi vse drugo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 20. aprila: ob 15. uri: Hlapci. Divjaška predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. Izven

Petek, 21. aprila: Kaj je resnica? Red B. Sobota, 22. aprila: Potovanje v Benetke. Red A.

Nedelja, 23. aprila: Živi mrtvec. Izven. Znižane cene

Ponedeljek, 24. aprila: zaprto

Letošnja premiera Shakespearejeve tragedije »Othello« ali deloma popolnoma novo zasedbo. Desdemona bo Boitarjeva, Emilia — Gabrijelečeva, Bianca — Levarjeva. Naslovno vlogi plemenitega zamorca bo igral g. Levar, Cassija — Jan, Jaga — Skrbineš, Montana — Cesar, Roderiga — Sever, doža — Lipah, Brabantija — Debevec, oba senatorja — Gregorin in Jerman, Lodovica — Potokar. Scensko muziko je napravil Anton Balatka. Sodeluje orkester Sloge pod vodstvom dirigenta Svetla. Režija je v rokah prof. Šesta. Premiera bo v sredo, dne 26. t. m. za premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 20. aprila: Vse za šalo. Red Četrtek

Petek, 21. aprila: zaprto

Sobota, 22. aprila: Falstaff. Premiera. Premierski abonma

Nedelja, 23. aprila: ob 15. uri: Ero z one ga sveta. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Vse za šalo. Izven. Znižane cene

Ponedeljek, 24. aprila: Akademija Ljubljanskega Sokola. Izven

Ravnatelj Polji je pripravil za soboto, dne 22. t. m. premiero Verdijevega poslednjega opernega dela »Falstaff« ki se bo ta

večer pel prvič na slovenskem odru. Z njemu lastno natančnostjo in preciznostjo je nastudiral muzikalno stran celega dela, v njegovih rokah pa je tudi režija opere. »Falstaff« je tridejanska lirčna komedija in dejanje se vrši na gradu Windsor za časa vladanja Henrika IV. Naslovno vlogo bo pel g. Primožič, Forda — Janko, njegovo ženo — Vidaličeva, hčerko — Ribičeva, gospe Quikly — Kogejeva, gospa Meg — Poličeva. Ostale vloge: Banovec, Marčec, Sancin in Zupan. Premiera bo v soboto, dne 22. t. m. za premierski abonma.

Kamniška gnojnica

Kamnik, 19. aprila

Nekoč tako dobra in čista reka Kamniška Bistrica je zadnje čase postala tako nečista in nesnažna, da po pravici zasluži to ime. Zadnje čase je onesnažuje Bistrica stalno, tako da se sploh ne izčisti. V njo vlivajo razne umazane in neprimerno dišeče kemikalije in sploh vse, kar bi spadalo v greznico. Precej ljudi mora uporabljati izključno le to vodo in kako naj jo uporabljajo, ko je še živina ne mara? Zadnje čase, ko je veliko pomanjkanje vode v vodnjakih, se je pa številno ljudi, ki so primorani uporabljati to vodo, znatno povečalo. Kaže, da ta voda ne bo samo ribam škodljiva, kar se je že obravnavalo v dnevnem časopisu, pač pa ima pisec tega članka konkretno dokaz, da so se kopali v tej nesnažni vodi okužili na kožni bolezni, kar se je zgodilo lani. Okužba vode je zavzela tak obseg, da je popolnoma izključena kakršnakoli uporaba vode iz Bistrice.

Prizadeti apeliramo na merodajne kroge, da v tej zadevi nekaj ukreduje, tako iz zdravstvenih kakor tudi iz higienskih

ozirov. Ugotovi naj se, kdo je kriv te nesnage in če ne gre drugače, naj se temu določijo v take svrhe gotove večerne ure, popolnoma pa se naj zabrani vlivati v reko nesnago podnevi, ko ljudje rabijo vodo za živino, pranje, kopanje, kuho itd. Upamo, da naš klic ne bo zaman, ker je zadeva toliko resna, da je ogroženo zdravje ljudi. Zato pričakujemo od onih, ki jim je poverjena skrb za ljudsko zdravje, da ukredujejo v tem pogledu vse potrebno, za kar jim bomo vi prebivalci vzdolž reke Bistrice iz srca hvaležni.

Ne barantaj s krošnjarji

Poljane, 18. aprila

Krošnjarstvo je v škofovljskem okraju prepovedano. S tem pa nikakor ni rešeno, da bi tudi pri nas ne imeli krošnjarjev, ki vsiljujejo svoje blago na desno in levo. Proti krošnjarjem se stalno bore tudi naši trgovci. Neki posestnik iz Gorenje vasi je brdsko okusil, kaj se pravi ineti opravka s krošnjarji. Sredi popoldneva sta se pojavila v njegovi hiši dva krošnjarja. Po nudi sta v nakup manufakturno blago. Posestnik je nakup blaga odklonil. Krošnjarja pa nista odšla iz hiše, ampak sta navila druge strune. Prišla sta z željo, naj jima posodi 3000 din, a ne za dolgo. Samo toliko, da bi lahko plačala carino za blago, ki ga še imata na škofovljski postaji. Tega blaga naj bi bilo po njunem pripovedovanju kar za cel vagon. Posestnik se je dal pregovoriti, dal je krošnjarjema 3000 din, a v zameno, prav za prav kot jamstvo pa je dobil 10 kosov blaga po 3 metre.

Čim pa sta krošnjarja odšla, je posestnik zaslutl, da pri vseh stvari nekaj ne bo v redu, da sta ga krošnjarja pod pretrzo jamstva opeharila. Posegli so vmes orožniki. Krošnjarja so dohiteli na Tra. tah. Denarja pa nista hotela dati nazaj. Trdila sta, da je bila med njima in posestnikom sklenjena veljavna kupčija. Krošnjarja nikakor nista hotela vedeti kaj o tem, da bi bila posestnika prevrtila. Orožnikom pa se je njuno pripovedovanje ni zdelo prepričevalno. Zasegli so blago in denar, krošnjarja pa odvedli v škofo Loko na sodišče. Krošnjarja se izgovarjata, da nista vedela, da ne smeta krošnjariti, imela pa sta pri sebi denarja malo manj ko 10.000 din.

Iz Celja

— c Uduženje četnikov podobor Ljubljana, izjavlja, da g. Hojnjak B. iz Celja nima pravice nabirati članstva za Uduženje četnikov, kakor tudi ne denarnih prispevkov za naš podobor. Naš zaupnik v Celju je br. Golob Josip, pri katerem dobitve vse informacije in kjer se tudi lahko interesi članjen. — Uprava.

— c Obnova procesa proti Martinu Brezovniku zaradi umora. Okrožno sodišče v Celju je dne 6. junija 1935 obsodilo 25-letnega posestnika gospe sina Martina Brezovnika iz šmartnega ob Dreti zaradi umora na dosmrtno robo in trajno izgubo častnih pravic. Brezovnik je bil obtožen, da je istega leta 10. marca na šetevnem travniku tik gozda Homa v občini Bočni po zrelem preudarku iz koristoljubja da bi se rešil plačevanja preživnine za pričakovane otroka, usmrtil svojo ljubico, 20-letno delavko Heleno Repičevico iz Podtera, ki je bila z njim že nad osem mesecev noseča, s tem, da ji je nataknil na vrat zanko in obesil dekle na smrekovo vejo. Brezovnik je takrat odločno zanikal, da bi bil dekle usmrtil. Sedaj pa so se pojavili novi, važni momenti, na podlagi katerih je sodišče odredilo, da se proces proti Brezovniku obnovi. Razprava bo v sredo 26. t. m. jutraj pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju.

— c Zanimiv sportni spored za nedeljo. V nedeljo 23. t. m. ob 14.30 se bo pričela na Glaziji izbirna tekma v metu diska in klavaja za atletski dvoboj proti Juljski Benetji. Ob 15. se bo pričela prvenstvena tekma mladim SK Celja in Atletikov, ki bo odločila, kdo bo mladinski prvak. V odmoru bo cross-country juniorjev in mladine ob 16. pa seniorski cross-country na 5000 m. Ob 16.30 se bo pričela zanimiva prijateljska nogometna tekma med SK Zeleničarjem iz Maribora in SK Celjem.

— c Za koncert Akademskega pevskega zbora, ki bo v soboto 22. t. m. ob 20. v Celjskem domu, se dobijo vstopnice in spored v knjigarni K. Gorčarja vdove.

— c Ljudsko vseučilišče v Celju bo priredilo o binokostih poučen izlet v Istro. Člani društva, ki se želijo udeležiti izleta, naj se prijavijo pri tajnici gđc. Zofki Debelakovici do sobote 22. t. m.

— c Umri je v terek na Cankarjev cesti 9 v starosti 59 let zasebnik g. Martin Ferlež. Na Babnem pri Celju je umrla v sredo 21-letna šivilja Terezija Podjavorska.

— c Velik koncert Akademskega pevskega zbora — pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljeve Marije — bo v soboto 22. t. m. ob 20. v Unionu. APZ, ki si je pridobil visoko priznanje v načrtnem prikazovanju narodove ustvarjalne sile na glasbenem polju s svojim visokim umetniškim prizadevanjem tako v kritiki, kakor pri svojem poslušalstvu, nam bo v Celju zapel pesmi

iz dobe, ko se je narod začel prebujati k svoji zavednosti. Da je prav pesem blia, ki je mnogo pripomogla k temu, bomo spoznali na sobotnem koncertu, ki bo tudi na taki umetniški višini, cesar pri nas še nismo zlepa slišali.

3 filmskega platna

— Kino Matica: Bela sužnja. Francoski film o dogodivščinah Francozinje (Viviane Romance), ki je prišla kot žena mlade turške emine (John Lodge) iz Pariza v Turčijo, seveda v staro Turčijo, ki je imela še hareme, revolucionarje in sultane. Režiser je zelo spretno in v napetem dejanju pokazal borbo evropsko vzgojene ženske s tradicijo stare Turške. Viviane Romance je v tej vlogi mogla pokazati vse svoje vrline. Leže ji bolj vloga ženske, ki zapeljuje in vlada v polsvetu. Na francosko kinopubliko je film gotovo naredil večji vtis kakor na našo. Odlični so nekateri tipi, režija je tudi odlična. Režiral je znani režiser Marc Sorkin. Več prizorov, ki smo jih videli v reklamnem predvajanju, ko je kino naznanil, da pride na prihodnji spored Bela sužnja, ni bilo več v traku. Najbrže jih je izrezala cenzura v Beogradu. To je pa seveda poglavitna zase. Nekatere filme beograjska filmska cenzura izmaliči, da je kar grdo. Poljski film »Rož« je bil na primer tako močno okrnjen, da bi bilo bolje, če ga ne bi predvajali. Naši podjetniki naj bi pazili pri nabavi filmov tudi na to okolnost. Filmi, ki jih na ta način izmaličijo, naj ostanejo pri posredovalcu v Zagrebu ali v Beogradu.

— Kino Sloga: Rdeči plašč. Kino Sloga ima zadnje čase na sporedu dobre reprize (Vest človeštva z Munijem. itd.). Med premierami pa so tudi filmi, ki zaslužijo dober obisk. »Rdeči plašč« je dober in zanimiv angleški film. Annabella ima hvaležno vlogo, Conrad Veidt je njen partner. Moti gledalca le to, da je Veidt »demonški« tudi vloga, ki nimajo z demonstvom nobenega opravka. Izredno dobra pa je režija tega filma. Režiser je premagal tisto za angleške filme značilno togost in statičnost, ki človeka spominja na gledališče.

Dobro bi bilo, če bi naši kinopodjetniki spopolnili reklamo za filme v časopisih. Naša kinopublikacija je razmeroma zahtevna in se zanima tudi za ime producenta in za ime režiserja, in ne samo za glavne igralce ter za vsebino. V časopisnih reklamnih inseratih naj bi bilo vedno navedeno zato sledeče: 1. producent, 2. režiser, 3. imena glavnih igralcev in 4. originalni naslov. Vse to je lahko napisano z najmanjšimi črkami, da inserat ne bo zaradi tega dražji.

Z Jesenic

— Nezgoda najstarejšega sokolskega praporčeka. V ponedeljek zvečer se je g. Miha Artelj, posestnik in čevljarji mojster na Bregu pri žirovnici napotil v Sokolski dom v Žirovnici na predavanje. Tik pred vhom na sokolsko letno telovadišče pa je privozila neka kolesarka in se z vso silo s kolesom zaletela v Artelja in ga podirila na tla. Artelj si je pri padcu zlomil nogo nad kolenom. Prepeljali so ga v Radovljico, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč, od tam pa naprej v Ljubljano v splošno bolnico. Želimo 81 let staremu sokolskemu praporčaku, da bi čimprej popolnoma okrevl in da bi spet s ponosom nosil sokolski prapor širom Gorenjske.

— Mestno ubožno zavetišče na Jesenicah je doseglo svoj vrh: zaradi izredno lepega pomladanskega vremena je gradnja mestnega ubožnega zavetišča izredno hitro napredovala, tako, da so v minulih dneh položili na zidovje že strešni stol. Impozantna stavba, ki stoji v malem gaju sredi zelenjave napravila na vsakega zelo lep vtis. Če bodo tudi ostala dela šla tako hitro izpod rok, bo stavba že v začetku jeseni slovesno izročena svojemu namenu.

Iz Šoštanja

— Zrtve alkoholizma. V nedeljo popoldne so pokopali v Škalah 36letnega Franca Silovška, najstarejšega sina kmetovalca Silovška v Škalah Fant, ki je bil do ločen, da v doglednem času prevzame urejeno posestvo, je moral v pregledni grob kot žrtve podivjanosti in uničujočega alkohola. Nesreča se je zgodila že na velikonocni ponedeljek. Takrat so se v št. Bricu poslavljali rekruti. Pri posestniku Vesu se je zbrala precejšnja družba fantov in deklet. Kakor že mnogokrat, je tudi tu dobil alkohol usoden vpliv. Staro svaštvo in ljubosumnost, ki sta prej morala samo teli v mladih srečih, sta kmalu planili, požgani od alkohola na dan. V tako razgibano družbo je padel nesrečni Silovšek, ki je prišel zvečer do Vesove hiše. Gruča fantov je bila že zunaj pred vrati. Kako in zakaj je prišlo do nasprotnosti, še ni ugotovljeno, dejstvo je le, da se je Silovšek naenkrat znašel sredi napadalec, ki so se ga lotili s koli. Silovšek je bil toliko odporn, da se je obdržal na nogah in zbežal. Med potjo se je nekje zgrudil; kmalu si je spet opomogel in se zavlekel do doma. Naslednji dan je vstal in se odpravil na sejem v Šoštanj. Ko so ga bratje spraševali, kako je z njegovo

glavo, je sicer povedal, da čuti bolečine, upal pa je, da niso nevarnega značaja. V sredo je doma celo oral. V četrtek pa je že legel, bolečine pa so postajale vse hujše. Kljub skrbni zdravniški pomoči, je Silovšek v petek podlegel. Obdukcija je ugotovila prebitje lobanje in nevarne krvavitve v glavi. V kolikor smo doznali, so oblastva storišče že na sledu.

— Predavanje o letalstvu. Marljivo delujoča skupina jadrnih letalcev je priredila pred dnevi članski sestanek, na katerem je predaval o razvoju letalstva akademik g. Platzer.

— Tragična smrt starega kmeta. V Stari vasi pri Velenu je v ponedeljek jutraj umrl 63letni posestnik Jožef Meža. Pred 14 dnevi je padel s skednja. Dobil je tako močen pretres možganov, da mu ni bilo več rešitve. Celih 14 dni je bil nesrečnik z malimi izjemami v nezvesti.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 20. aprila katolicani: Agneta

DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Bela sužnja
Kino Sloga: Rdeči plašč
Kino Union: Izsiljevalci
Sokol Ljubljana-Moste telovadna akademija ob 20. v dvorani »Kina Moste«

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek Resljeva cesta 1, Báhovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta 1.

Opod sita

V čudnih časih živimo. Gledamo, poslušamo, ugibljemo in pričakujemo, kaj nam prinese jutrišnji dan. Strmimo in ne moremo razumeti, kako je mogla v našem svetljenem stoletju tako daleč zavladati groba sila, da morajo padati pred njo vsi argumenti razsodnosti. Vrste in množe se dogodijo, pred katerimi se ustavlja zdrava pamet. Nekaj zločedešega visi v zraku, pa ne vemo, kaj in kdaj nam prihrumi na glavo. Se nikoli niso ljudje s toliko negotovostjo gledali v bodočnost, kakor zdaj. Res se človek ne more otresti misli, da kaže vse to, kar se godi okrog nas in kar nam uide, prinese najbližja bodočnost, na znake propadanja človeške družbe, na zatoni toli hvalešne zapadne kulture.

Toda odkod to propadanje? Odgovor na to vprašanje bi morali iskati v koreninah zapadne kulture same, v ustroju naše družbe, v napačnih, zdaj že gnilih njenih temeljih. Najdemo ga pa lahko tudi v današnjem »Slovencu«, kjer stoji debelo črno na belem, da propada naša družba zato, ker se uče ljudje verovati v horoskope. Vsega naj bi bilo krivo praznoveststvo. Ta razlaga je najenostavnejša.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 20. aprila. Justina D., znana Lahkočivka, še mlada in podjetna, se je dolgočasila. Že dopoldne je sedela v parku in se grela na soncu, pa ni vedela, kaj početi. Želela si je zabave in družbe, zato je krenila po ulicah in kmalu srečala še dve tovarišici, s katerima je odšla v Moste. Domenle so se, da stopijo v znano dalmatinsko gostilno, kamor zahajajo vseli ljudje. V gostilni je sedela družba mladih fantov. Napajal jih je Janez K., ki je prejšnji dan na račun svojega očeta, znanega obrtnika, kasiral 2000 din. Janezova družba je bila že vsega sita in si je želela samo še žensk. Tako so prišle kakor naročene. Komaj so odločile plašče, so se sedele med fante, na mizo je prišlo takoj še nekaj litrov, gostilničar je postregel s prigrizkom, oglasila se je prebrana pesem in zaškipale so harmonike. Janez in Justina sta končno zapustila gostilno. Fant je posadil dekleta spredaj na kolo in odpeljala sta se proti Šnberjam, kjer sta zavila v gozdiček in na soncu kmalu utrujena in omamljena od zaužite pijače zaspala. Spal pa je prav za prav samo Janez, dočim se je Justina samo potuhnila in spečemo fantu prebrskala vse žepe. Seveda je tudi naša, kar je iskala. Čim je imela njegovo listnico z 2000 din je izginila in se mimogrede ustavila spet v gostilni, kjer je samo namignila prijateljicam, s katerima je potem odšla naravnost na kolodvor in na vlak. Podjetna dekleta so jo mahnila na deželo. Janez pa je, čim se je zbudil odhitel naravnost na policijo, kjer je razočaran povedal, da je bil okraden. Policija podjetna dekleta že nekaj dni zamašča.

V nekem prenočišču v Kranju se je zglasil France Zbajek in takoj izbral priliko ter ukradel novo suknjo. Preden pa je s suknjo pobegnil, so ga prijeli in zaprli. Iz Kranja so o Francevi aretaciji takoj telefonično sporočili ljubljanski policiji, ki je pa Franceta zahtevala zase. Zbajek je namreč dan popreje vionil v skladišča na Krekovem trgu, kjer je pobral za 4000 din blaga in ga razprodal po šiški, št. Vidu in drugod po okolici. V Ljubljani je policija prijela tudi Francevega pomagača štefana Blaža, s katerim sta skupno romala v zapor.

In njena duša je odvedla Verdija na oni svet. Tam je še tretja ženska duša: to je Margerita.

Tri žene so tu: tri duše. Vse tri cel Verdijev genij. Te tri žene so zgodovina tridesetih Verdijevih del, bogastva, ki ga je dal svetu. Zapustil mu ga je za vse čase.

Tri žene so tu: tri duše. Vse tri ga obožavajo, vse tri mu prožijo roko, da ga odvedo na zadnjo pot. Da krenejo skupno z njim. Toda v ozadju sobe je kakor da se prižiga četrta velika luč.

Četrta žena. To je zadnji trenutek življenja, ugašajočega življenja. Verdi odpre oči, pa mu omahne glava na blazinico. Ostala je samo duša, a telo je umrlo.

Stopijo zdaj tri žene skupaj s četrto k zemskim ostankom nesmrtnega genija. Od prvih treh se loči četrta in ta stopi k mrtvaški postelji.

— Prepustite ga meni. On pripada odslej samo meni. Ime mi je: Slava. Poleg Danteja, Michelangela in Leonarda spada Verdi med najslavnejša imena Italije.

Ta hip je prestopil prag nesmrtnosti. Bilo je kakor da je izgovorila te besede Slava.

To je bilo 27. januarja 1901, ko so zvonovi Milana oznanjali, da je umrl Giuseppe Verdi in da je tistega dne njegovo ime pripadlo nesmrtnosti.

KONEC

VERDI

— Sklenil sem vendarle še nekaj storiti. Z novim letom nameravam uglasbiti Boitov libretto »Othello« ali »Beneški zamorec«. Čudovita je ta stvar. Boš videla. In pravim ti, prešinja me nepremagljiva volja do dela.

Vročina je pritisnila na vso moč. Starost je že legla na njuni glavi. Na nogah se že čuti breme sedemdesetdesetih let, čeprav je duh še mlad in svež, čeprav tvorni genij še ni ugasnil.

— Hajdi, palica mojega življenja, podaj mi roko, da se naslonim nate, povedi me v studiu, da si malo oddahnem od te vročine in da se odpočijem.

— Počasi, počasi... studiu ti ne uide. No, pojdi in pazi na stopnice... Evo, zdaj pride še ena.

Evo ju v studiu, kjer je Verdi ustvaril toliko del. Glasovir je zaprt, a na starih partiturah se že nabira prah. V črnilniku niti kaplje črnila...

Vodi ga k velikemu naslanjaču sredi sobe, da ga tu počasi, previdno posadi v ta stari naslanjač. Ta čas je še obrnila naslanjač, da obvaruje svojega velikega in slavnega starca solca. Zapre okna, spusti zastore, poboža ga po licu in sivi bradi, potem pa zaključuje vse to s toplim poljubom.

— Kdaj želiš, da te zbudim?

— Ne glej na uro... Kadar je človek star, mu

ure niso več potrebne. Pusti me spati, dokler se ne naspim. Sicer pa zdaj itak nimam drugega dela, kakor da počivam in spim.

Peppina odhaja počasi, po prstih, Verdi pa zapre oči, da se zaziblje v sladek sen, ki mu prinaša toliko in tako velikih privodov.

Dan v avgustu se nagiblje k večeru. Solnce se lije svoje tople žarke na zemljo. Giuseppina ponovno vstopi.

— Dovolj je spanja.

— Ha, ti si, — se prebudi Verdi.

— A njegovo življenje se že bliža koncu.

Zdi se, da Verdi to čuti.

— Čuj, Giuseppina, tebi dolgujem vse. Rad bi se oddolžil tvojemu spominu. — zašepeta že onemogel.

A ona, Giuseppina, nekoč slavnega pevka Scale Strepponi, skrivi ustne in malo manjka, da ji solze ne zalijejo oči, ko ga navidez pokara:

— Kako moreš tako govoriti? Sam te bodi namestu da bi ti bila jaz hvaležna, da ti morem biti služabnica, govoriš ti tako...

Verdi prime njeno roko in jo poboža.

</

Obiščite

I. MOTO-SALON

MK ILIRIJE — ODPRETO DO 9. ZVEČER.
DVORANA DELAVSKE ZBOJNICE 19. — 26. APRILA 1939

DNEVNE VESTI

SUZOR odobril ministrstvu socialne politike 25.576.700 din posojila. V torek je bila v Zagrebu seja SUZOR-a, na kateri je bilo sklenjeno dati ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja 25.576.700 din posojila po 6% obrestih pod pogojem, da bo ministrstvo porabilo ta denar za zgraditev bolnic in upoštevalo pri tem interese članov SUZOR-a. Iz tega posojila bo ministrstvo plačalo Zakladni bolnici v Zagrebu dolg v znesku 7.500.000 din, z ostalim denarjem bi se pa zgradila odnosa uredila državne bolnice v Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Beogradu in Nišu ter otroško zdravilišče na Turi. Poleg tega je bilo sklenjeno poglobiti borbo proti tuberkulozi zlasti glede zdraviljenja jetičnih otrok. Ravnateljstvo SUZOR-a je tudi sklenilo dograditi poslopje ekspoziture ljubljanskega OUZD v Celju in urediti zdravilišče Radiotherma v Laškem, tako da se bodo lahko bolniki zdravili v njem tudi pozimi.

Investicije za izpopolnitev brzojavnih, telefonskih in drugih poštinih naprav. Ministrski svet je odobril uredbo o zgraditvi novih in razširitvi starih telefonskih central ter izpopolnitvi telefonskega omrežja, zgraditvi poštinih naprav itd. Na podlagi te uredbe poštno ministrstvo lahko najame pri Poštni hranilnici 115 milijonov din posojila. Ta kredit mora biti izplačan v treh proračunskih letih. V tem proračunskem letu bo investiralo okrog 45 milijonov din, Tudi Slovenija bo nekoliko deležna novih investicij. Nabavljene bodo potrebščine za avtomatske in polavtomatske centrale za kranjsko skupino telefonskega omrežja in primerno bosta preurejeni avtomatski centrali v Ljubljani in na Bledu. Tudi Celje dobi novo avtomatsko centralo in skupine omrežja proti Rogoški Slatini in Zidanemu mostu. Del kredita bodo porabili za nabavo in zgraditev visokofrekvenčnih naprav za številne relacije, med temi tudi za relacijo Beograd-Ljubljana. Med številnimi poštinih poslopij je v načrtu tudi zidanje poštne poslopja v Kranju.

Kazen za širjenje razburiljivih vesti. Subotiška policija je kaznovala večerjave meščanov, ki so v zvezi z zadnjimi dogodki širili razburiljive vesti. Kaznovani so bili po 500 din denarne globe ali 10 dni zapora. Obenem je policija pozvala vse prebivalce mesta, naj prijavijo vsak primer širjenja alarmantnih vesti. Vsi ki bi širili vznemirljive vesti, bodo strogo kaznovani. Tako naj bi storile policijske oblasti tudi drugod, ker je že skrajni čas, da razni plačani agenti, zaslepljeni in strahopetneži neha govoriti lažne lažnosti.

Do 1. junija bo zdravniško pregledanih okrog 10.000 vajencev. OUZD v Ljubljani je organiziral nedavno zdravniške preglede vajencev ob nastopu službe in med njo, o čemer smo že kratko poročali. Vajence pregledujejo uradovi zdravilniki. Na podlagi teh pregledov je mogoča smotrna zdravstvena evidenca vajencev, česar doslej pri nas ni bilo. Zdravnik mora izpolniti poseben zdravstveni list z vsemi pomembnejšimi zdravstvenimi in socialnimi podatki, razen tega pa mora izreči tudi svoje strokovno mnenje, ali je potrebno vajenca poslati v okrevališče, zdravilišče, počitniško kolonijo ali dispanzer. pa tudi glede njegove zoben nege in ali morda kaže, da bi vajenec moral spreminiti poklic. V uradu računajo, da bo do junija pregledanih že okrog 10.000 vajencev. Da bodo ti pregledi dosegli popoln uspeh, je potrebno razumevanje staršev, vajencev in mojstrov, ki bi naj redno pošiljali vajence pregledovati.

Nova poštniška letalska proga. Naš poštniški letalski promet je bil izpopolnjen z novo progo Rima-Beograd-Bukaresta-Konstanca. Promet vzdržuje italijanska družba »Ala Littoria«.

Izvoz našega cimenta v Španijo. Do izbruha vojne v Španiji je naša država izvažala tja precej cimenta, leta 1936 še 12.107 ton v Španijo Maroko in 16.824 ton na Kanarske otoke. Zadržane čase prihajajo zopet naročila iz Španije za naš cement. Izvozniki se pa pritožujejo, da je uvozna carina previsoka ter predlagajo, naj bi znalaša največ 20 pezet za tono.

Ustanovitev fonda za pospeševanje tujkega prometa. V trgovinskem ministrstvu pripravljajo načrt organizacije kredita za pospeševanje tujkega prometa. V ta namen nameravajo ustanoviti poseben sklad. Za dohodke sklada bi skrbela predvsem država. Namen sklada bi bil v prvi vrsti, da bi z njegovimi sredstvi pomagali kreditirati zidanje modernih turističnih domov ter hotelov. Hotelska industrija bi dobivala dolgoročne kredite do 30 let po nizki obrestni meri (3 odstotke). Razen tega je v načrtu, da bi nudili s pomočjo sklada letoviskim krajem razne olajšave, zlasti znižanje carine na uvoz blaga, ki ga ne izdelujemo v naši državi. Sklad bo baje ustanovljen že do poletja. Za začetek nameravajo preskrbeti 25 milijonov din kredita, ki bo služil namenom sklada.

Z breznotornim letalom iz enega mesta v drugo. Znani jadralski Paja Crnjanski v Vrhu je dosegel svojevrsten rekord. On je prvi v Jugoslaviji letel z breznotornim letalom proti vnaprejšnjemu čemu cilju. Z breznotornim letalom »Komar« je letel v višini 400 do 1.800 m iz Vrha v Pančevo. Za 123 km dolgo zračno pot je rabil blizu 12 ur.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, stanovitno zmerno hladno. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Splitu, Kumboru in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 23, v Splitu 18, v Sarajevu in Beogradu 15, v Ljubljani in Mariboru 13,6, v Zagrebu 13, na Rabu 11. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769,9, temperatura je znašala 7,0.

Samonar. V Zagrebu se je v torek zvečer ustrelila gostilničarjeva hči Mirka Nalič, stara 25 let. Kaj jo je pognalo v smrt, ni znano, ker ni zapustila nobene poslovilne pisane. Tudi njeni starši ne vedo, zakaj je obupala nad življenjem.

Tatvina desk. V Svetem pri Medvođah je ukradel te dni neznan voznik poštneju Janezu Vrtničniku tri kubične

metre napol suhih smrekovih desk. Voznik, ki je imel s seboj tudi okrog 15letnega fanta, je deske naložil pri belem dnevu ter jih odpeljal proti Pirničam pod Smarno goro. Kasneje je ugotovil, da je tat razprodal deske mizarjem v Vižmarjih, kjer se je izdal za Jožeta Rifa, doma iz Stožic. Orožniki pa dozdevnega Rifa zamašili.

Staničeva kočna ne bo več oskrbovana od ponedeljka 23. t. m. dalje, ker ni posetnikov Triglavskega pogorja. Postojanka bo oskrbovana zopet v letnem času t. j. od 28. junija dalje.

Vlom pri Sv. Ožboltu. Pri Sv. Ožboltu sta vlomila v hišo posestnika Jožeta Tomčina dva postopaka in ukradla novo, črno moško obleko, temnorjavo moško obleko, rjav klobuk, dva para čevljev, nahrbtnik, nekaj moških srajc, zlat poročni prstan, 20 klobas, 5 kg suhe svinjine in nekaj gotovine. Vlomilca sta prizadejala Tomčinu nad 2000 din škode.

Nevarnega vlomilca so prijeli. Policija v Karlovcu je aretirala nevarnega vlomilca Ivana Hrešča iz vasi Selnik pri Ludbregu. Hrešč je vlomil v trgovino s čevlji Antona Kmetiča v Karlovcu in ko ga je policija zasledovala, je skočil v Kolpo, kar mu pa ni pomagalo, ker so ga kljub temu dohiteli in aretirali.

Pod vlak je skočil. Včeraj popoldne je skočil v Vrapcu na Hrvaškem pod vlak Ivan Škrtič iz Barlovič, star 78 let. Kolesa so mu zdrobila glavo ter odrezala obe roki in nogi. Bil je seveda takoj mrtev. Pri njem so našli pismo, v katerem pravi, da gre v smrt zaradi velike bede.

Toča v Bitolju. Včeraj popoldne so imeli v Bitolju hud naliv, med katerim je padala debela toča, ki je močno okostila cvetoče sadno drevje, precej škode je napravila tudi na polju.

Iz Ljubljane

Iz Divizionar gospod Djordje Lukić zapusti danes Ljubljano. Z brzovalkom drevo ob 20. se odpelje na svoje novo službeno mesto kot pomočnik ministra vojske in mornarice naš divizionar g. general Djordje Lukić. Njegovi znanci in prijatelji bodo prav gotovo porabili tudi to priliko, da poleg oficirskega zbora izkažejo odhajajočemu g. divizionarju svoje tople simpatije.

Velik uspeh ljubljanskega fotokluba na mednarodni razstavi v New Yorku. Prejšnji mesec je Y. M. C. A., mednarodna mladinska organizacija priredila mednarodno razstavo fotografij z motivi iz življenja mladine. Na razstavo sta poslala svoja dela tudi člana ljubljanskega Fotokluba Ante Kornič in Ivan Gogala. Zda je prišlo iz Amerike sporočilo, da je bila Korniču priznana prva nagrada, Gogali pa druga. Prvih nagrad v vseh kategorijah je bilo samo pet. O pomenu tepega uspeha naših fotomaterjev in nagrajeni slikki bomo poročali jutri.

Predavanje. Prirodoslovnega društva. V torek 25. aprila predava v mineraloški predavalnici univerze g. univ. prof. dr. inž. Janko Kavčič o »Specialnih cementih«. Začetek ob 18. uri 15 minut.

Sokol Ljubljana. Meste priredi danes ob 20. uri v dvorani kina »Most« telovadno akademijo, na katero vpljudno vabi članstvo in prijatelje.

Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani je imela svoj 51. redni občni zbor 28. marca ter je bil za predsednika ponovno izvoljen Gjud Aleksander. Iz blagajniškega poročila posnemamo zanimive podatke o delovanju te blagajne. V poslovnem letu 1938-39 so bili izplačani sledeči zneski: bolniške podpore 13.245 din, zdravilniki in zdravila din 7.696, pogrebina 5000 din ter starostne podpore 8.975 din, skupaj torej 34.916 din. Iz gorenjih postavk je razvidno, da boln blagajna zelo veliko nudi svojim članom, kljub temu, da je mesečna članarina minimalna (42 ali 72 din). Če bi pa obrtništvo v večjem številu pristopilo k blagajni, bi se ista lahko razširila še v družinsko boln. blagajno, kjer bi tudi družinski člani uživali vse ugodnosti. Načelstvo apelira na vse ljubljanske obrtnike, naj pristopajo k tej edini obrtniški humanitarni ustanovi ki pomaga obrtnikom v prav izdatni meri v njihovem času, to je v boleznih, starosti in smrti!

Mladinski zbor meščanske šole z Raketa bo izvajal na svojem koncertu v ponedeljek 24. t. m. naslednje zore: Adamič: Nmač čez izaro in Drežnica, Dolinar: Plavajo meglice bele, Tomc: Romarska, Savin: Maj, Osterc: žabica in muha. Ti zbori so a capella. Sledijo trije zbori s spremljevanjem klavirja, kar oskrbi prof. Pavel Šivic in sicer: Premrl: Uspavanka, Pirnik: Marija je po polju šla, Šivic: Tri otrokove želje, III. del koncertnega spreda bo obsegal naslednje zore: Bravničar: Polček čarodejec, Cvetko: Glej, saj ne moreš več, Osterc: Ove in psi, Pirnik: Uspavanka Matijažku. Dirigent zbora je strokovni učitelj Makso Pirnik. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani ob pol 9. uri zvečer. Vstopnice so že v prodaji v knjigarni Glasbene Matice. Vse ljubitelje lepega mladinskega petja

Za mestno kuhinjo v cukrni je daroval 100 din član m. s. g. W. J.; v isti namen so poslali 200 din namesto venca na krsto pokojnega g. dr. Franca Friana dediči Alojzija Pogačnika na Miklošičevi cesti 4., ter stanovalci hiš na Cesti 29 oktobra št. 18 in 20 tudi 200 din, a mestni socialni urad je v znamenje teh daril položil na krsto preprost venec s travki v mestnih barvah. V počaščenje spomina svojega soproga Franca je pa darovala 200 din za cukrarno ga. Marija Zivec na Cesti 29. oktobra št. 17. Mestno poglavarstvo izreka darovalcem prisrčno zahvalo tudi v imenu obdarovanih.

Iz Idrijski krožek. V nedeljo bo izlet na Smarno goro. Sestanek ob 12.30 na vrhu. Vabljeni vsi rojaki in prijatelji. opozarjamo na ta koncert.

Redna letna skupščina okraj. org. JNS za Krakovo-Trnovo se vrši v nedeljo 23. t. m. ob pol 10. dop. v gostilni Soklič z običajnim dnevnim redom. Vsi člani vabljani.

Film velike ljubezni in poštvalnosti, film prekrasnih posnetkov lepe francoske riviere, film dramatičnih in napetih prizorov, drama o ljudeh, ki žive od temnih in ogabnih poslov, od intrig, izsiljevanja in raznih podlosti!
V glavnih vlogah najboljši francoski umetniki:
JEANNE BOITEL, JEAN GALLAND in JEAN MAX
KINO UNION — Telefon 22-21

Šentjakobsko gledališče uprizori danes ob 20.15 uri Haskovo satiro »Dobri vojak Švejk« v korist gradbe sokolskega doma Sokola II. Vabimo sokolsko članstvo, da s posetom igre, ki je navdušila že toliko gledalcev, podpre Sokola II. pri gradnji sokolskega doma.

Iz Ukradena koleša. Na Tržaški cesti je bilo odpeljano Maksu Škerlju 700 din vredno, črno pleskano kolo, znamke »Wef-fenrad«. Kolo enake znamke, vredno 800 din, je bilo ukradeno izpred hotele Balkan na Sv. Petra cesti Francetu Klopčiču. Dalje je bilo ukradeno 400 din vredno kolo iz veže Kmetove gostilne na Gospo-svetški cesti Francu Svabu.

Iz Ukradena koleša. Izpred hiše na Šmartinski cesti 24 je bilo ukradeno v ponedeljek 700 din vredno kolo znamke »Champions«, lasti I. Dečmana. Tat je pustil tam drugo, komaj 200 din vredno črno pleskano kolo, z evidenčno št. 2-74574-12, ki ga je najbrž tudi kje ukradel in ga kasneje zamenjal za boljše. — Jakubu Bergantu je tat odpeljal 800 din vredno kolo znamke »Peugeot« izpred Vodnikovog vinotoča na Sv. Petra nasipu. — Dalje je bilo ukradeno 500 din vredno kolo znamke »Standard« Francu Bukovcu in sicer iz veže Košakov restavracije v Presernovi ulici.

Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebotičnik

Iz Kranja

Akademski pevski zbor iz Ljubljane bo imel v Narodnem domu dne 3. maja veliki koncert pod naslovom: »Pesem slovenskega prepoveda« in sicer ob pol 21. uri. Zbor se pripelje v Kranj polnoštevilčen. Za Kranj bo to najpomembnejša koncertna prireditve sploh. Ob priliki prvega obiska našega najboljšega zbora v Kranju napravimo svojo narodno in kulturno dolžnost, ki jo zahteva čast našega mesta.

Krajevni odbor Jadranske straže priredi drevi ob 20. v gimnazijski telovadnici predavanje akademika g. Ivana Kuščarja, ki bo govoril o potapljaških podvigih akademikov na našem morju. Predavanje bodo spremljale številne skiptične slike. Istotam se bo vršil tudi redni občni zbor krajevn. odbora JS z običajnim dnevnim redom. Opozarjamo članstvo in ostalo občinstvo na zanimiv večer. Vstopnine ni!

Predstojništvo mestne policije je izdalo naredbo zaradi preprečitve pijančevanja in izgovorov rekrutov v času vopklica v kadroško službo, ki prepoveduje v območju predstojništva mestne policije v času, ko prihajajo vopklicani rekruti, imenitnikom gostilničarskih, kavarniških in slinih obratov vsako točenje in prodajanje alkoholičnih pijač rekrutom in njihovim spremljevalcem. V tem času je tudi prepovedano pod kakršnimkoli imenom prodajati rekrutom in spremljevalcem alkohole pijače, jih zanje kupovati in nositi. Za prekršitev te naredbe so predvidene po čl. 69 zakona o notranji upravi občutne kazni. Naredba velja do 1. maja 1939.

Zanimivo predavanje. Polni zdrave romantike in znanstvene zvedavosti, so si mladi slovenski akademiki ob priliki taborenja ob morju s skromnimi sredstvi sami napravili potapljaško pripravo, s katero so se spuščali v globine morja. Tu so ujeli v kamero marsikatero zanimivost morskega dna. Ta svoj podvig bo opisal v zanimivem predavanju »Na dnu morja« ilustriranim z obilnimi skiptičnimi slikami stud. chem. Ivan Kuščer iz Ljubljane ob priliki Občnega zbora Jadranske straže v Kranju dne 20. t. m. ob 20. v telovadnici državne gimnazije v Kranju.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Vse kovarsko orodje prodam. Obrt se lahko vodi na prejšnji naslov. Informacije in prodaja pri Bachmayer, Kočevje 346. 1321

RAZNO
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Male oglase
»Slov. Narod«
sprejema uprava
do 9. ure dopoldne.

ZA IZLOŽBE
krom crke, premični aparati in stojala za razne stroke. Prospekte na zahtevo. — RADAN, Zagreb, Nikoličeva 16. 1322

MOŠKI,
ki trpite na seksualni nevrstnosti ali nemoči
impotenci,
nezažodni funkciji - poimni ziez
duševni tpeših poskusite

OKASA
100 tablet 220 din
ki so jih mnogi zdravniki prekusili in so kot hormonski preparat odobrili

Prodajamo naravnost Poštine ne zaračunavamo
LEKARNA MR KOZMAN
Beograd, Ierazije br. 6
Izvozna oanka
Reg. št. or. 5732-1934

Indio
100 tablet 220 din
ki so jih mnogi zdravniki prekusili in so kot hormonski preparat odobrili

Kino Natica
Predstave 16 19 21 h

Francoski velefilm
Bela sužnja
Vivian Romance

RDEČI PLAŠČ
Film nasilja, intrig in častihlepja ter krutih preganjanj za časa samopašnosti kardinala RICHELIEJA!
Annabella — Conrad Veidt KINO SLOGA, tel. 27-30, ob 16., 19. in 21. uri

Kobilica je zarezgetala

Obtoženci se zagovarjajo, kakor vedo in znajo, a najboljše se odrežejo tisti, ki vse priznajo

Ljubljana, 20. aprila
Navadno se obtoženci, ki so kaj priznali in potem preklicali, zagovarjajo, da so priznali iz strahu. Drugače pa je, če obtoženec prizna pred sodnikom. Kakor je znano, sodniki ne izsiljujejo priznanja z grožnjami. Mladi Franc Petkovšek iz Rovt pri Logatcu orožnikom ni ničesar priznal, pač pa je priznal sodniku, da je pomagal ukrasti kobilico Doro, ki je bila last posestnika Jeraja v Gorenji vasi pri Logatcu. Pred sodniki malega kazenskega senata, ki mu je bil predsednik s o. s. Julij Felaher, je pa Petkovšek zopet zanikal krivdo in trdil, da je nedolžen. Seveda smo bili radovedni, kaj bo odgovoril na vprašanje, zakaj je sodniku priznal, da je bil zapleten v tatvino. Fant si je izmisli čisto nekaj novega. Ni mogel reči, da se je sodnika bal, zato je rekel, da je zaradi tega priznal, da bi čim prej prišel iz preiskovalnega zapora na prost.

Morda bi senat Petkovšku verjel, če ne bi bil fant izpovedal nekatere podrobnosti, o katerih ne bi mogel ničesar vedeti, če ne bi bil res udeležen pri tatvini. Sredi maja je kobilica izginila iz hleva posestnika Jeraja. Ponoči jo je nekdo odpeljal. Jeraj je s svojim hlapcem šel za sledjo, ki je peljala seveda čez mejo v Italijo. Naši ljudje poznajo ljudi v Italiji, ki kupujejo vtihoapljen konje, zato je Jeraj kmalu izvedel, kdo je kupil tisti dan po tatvini kobilico. Jeraj jo je našel v hlevu Sivca Andreja blizu Sv. Lucije. Kaj lahko je ugotovil njeno »identiteto«. Kobilica je bilo ime Dora in je imea več značilnih znakov. Jerajev hlapec ji je našel kar sedem. Ko je Jeraj stopil v Sivčev hlev, kjer je bilo več konj, je poklical Doro. Dora je v tistem hipu dvignila glavo in zarezgetala. Hlapec je kobilico pregledal. Ugotovil je takoj, da je Dora. Levo oko se ji je nekoliko solzilo, na levi nogi je imela brazgotino, itd. Vredna je bila 5000 din.

Senat se je prepračil, da je Petkovšek govoril resnico tedaj, ko je bil zlaščan prvič pred preiskovalnim sodnikom in je priznal, da je pomagal kobilico odpeljati. Ukradel jo je nekdo, katerega noče izdati. Zato so sodniki razsodili, da je kriv, ker je pomagal neznanemu tatu pri tatvini. Obsojili so ga na 6 mesecev strogega zapora in na 120 din denarne kazni. Kazni Petkovšek ni sprejel.

MODEL JE ŽE NAREDIL

Tudi delavec Alojz Vidgaj iz Poljan je hotel postati čez noč bogat. Jeseni lani je sklenil, da si bo pomagal iz revščine s ponarjanjem denarja. V svoji delavnici je že naredil model za 20-dinarske kovance, in sicer za glavo, modela za drugo stran z grbom pa ni utegnil več narediti.

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Izsiljevalci

(LES HOMMES DE PROIE)

Francoski velefilm
Bela sužnja
Vivian Romance

RDEČI PLAŠČ
Film nasilja, intrig in častihlepja ter krutih preganjanj za časa samopašnosti kardinala RICHELIEJA!
Annabella — Conrad Veidt KINO SLOGA, tel. 27-30, ob 16., 19. in 21. uri

Kobilica je zarezgetala

Obtoženci se zagovarjajo, kakor vedo in znajo, a najboljše se odrežejo tisti, ki vse priznajo

Ljubljana, 20. aprila
Navadno se obtoženci, ki so kaj priznali in potem preklicali, zagovarjajo, da so priznali iz strahu. Drugače pa je, če obtoženec prizna pred sodnikom. Kakor je znano, sodniki ne izsiljujejo priznanja z grožnjami. Mladi Franc Petkovšek iz Rovt pri Logatcu orožnikom ni ničesar priznal, pač pa je priznal sodniku, da je pomagal ukrasti kobilico Doro, ki je bila last posestnika Jeraja v Gorenji vasi pri Logatcu. Pred sodniki malega kazenskega senata, ki mu je bil predsednik s o. s. Julij Felaher, je pa Petkovšek zopet zanikal krivdo in trdil, da je nedolžen. Seveda smo bili radovedni, kaj bo odgovoril na vprašanje, zakaj je sodniku priznal, da je bil zapleten v tatvino. Fant si je izmisli čisto nekaj novega. Ni mogel reči, da se je sodnika bal, zato je rekel, da je zaradi tega priznal, da bi čim prej prišel iz preiskovalnega zapora na prost.

Morda bi senat Petkovšku verjel, če ne bi bil fant izpovedal nekatere podrobnosti, o katerih ne bi mogel ničesar vedeti, če ne bi bil res udeležen pri tatvini. Sredi maja je kobilica izginila iz hleva posestnika Jeraja. Ponoči jo je nekdo odpeljal. Jeraj je s svojim hlapcem šel za sledjo, ki je peljala seveda čez mejo v Italijo. Naši ljudje poznajo ljudi v Italiji, ki kupujejo vtihoapljen konje, zato je Jeraj kmalu izvedel, kdo je kupil tisti dan po tatvini kobilico. Jeraj jo je našel v hlevu Sivca Andreja blizu Sv. Lucije. Kaj lahko je ugotovil njeno »identiteto«. Kobilica je bilo ime Dora in je imea več značilnih znakov. Jerajev hlapec ji je našel kar sedem. Ko je Jeraj stopil v Sivčev hlev, kjer je bilo več konj, je poklical Doro. Dora je v tistem hipu dvignila glavo in zarezgetala. Hlapec je kobilico pregledal. Ugotovil je takoj, da je Dora. Levo oko se ji je nekoliko solzilo, na levi nogi je imela brazgotino, itd. Vredna je bila 5000 din.

Senat se je prepračil, da je Petkovšek govoril resnico tedaj, ko je bil zlaščan prvič pred preiskovalnim sodnikom in je priznal, da je pomagal kobilico odpeljati. Ukradel jo je nekdo, katerega noče izdati. Zato so sodniki razsodili, da je kriv, ker je pomagal neznanemu tatu pri tatvini. Obsojili so ga na 6 mesecev strogega zapora in na 120 din denarne kazni. Kazni Petkovšek ni sprejel.

MODEL JE ŽE NAREDIL

Tudi delavec Alojz Vidgaj iz Poljan je hotel postati čez noč bogat. Jeseni lani je sklenil, da si bo pomagal iz revščine s ponarjanjem denarja. V svoji delavnici je že naredil model za 20-dinarske kovance, in sicer za glavo, modela za drugo stran z grbom pa ni utegnil več narediti.

Senat se je prepračil, da je Petkovšek govoril resnico tedaj, ko je bil zlaščan prvič pred preiskovalnim sodnikom in je priznal, da je pomagal kobilico odpeljati. Ukradel jo je nekdo, katerega noče izdati. Zato so sodniki razsodili, da je kriv, ker je pomagal neznanemu tatu pri tatvini. Obsojili so ga na 6 mesecev strogega zapora in na 120 din denarne kazni. Kazni Petkovšek ni sprejel.

MODEL JE ŽE NAREDIL

Tudi delavec Alojz Vidgaj iz Poljan je hotel postati čez noč bogat. Jeseni lani je sklenil, da si bo pomagal iz revščine s ponarjanjem denarja. V svoji delavnici je že naredil model za 20-dinarske kovance, in sicer za glavo, modela za drugo stran z grbom pa ni utegnil več narediti.

MODEL JE ŽE NAREDIL

Tudi delavec Alojz Vidgaj iz Poljan je hotel postati čez noč bogat. Jeseni lani je sklenil, da si bo pomagal iz revščine s ponarjanjem denarja. V svoji delavnici je že naredil model za 20-dinarske kovance, in sicer za glavo, modela za drugo stran z grbom pa ni utegnil več narediti.

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

MODEL JE ŽE NAREDIL

Vloga šole v sodelovanju s poklicno svetovalnico

Iz zanimivega predavanja dr. Vlada Schmidta v okviru Pedagoškega društva

Ljubljana, 20. aprila. Z veliko pozornostjo je bilo med našimi pedagogi sprejeto predavanje našega mladega strokovnjaka g. dr. Vlada Schmidta, ki je v okviru Pedagoškega društva predaval o vprašanju sodelovanja šole s poklicno svetovalnico. Predavatelj, ki je pred našo javnostjo že z večih strani osvetlil pomen naše mlade ustanove — poklicne svetovalnice, je to pot nakazal in obrazložil sodelovanje med dvema ustanovama, katerih osnovni nameni tako zelo sledijo istemu cilju, da je stremenje k sodelovanju povsem naravna stvar. Kakor je predavatelj v uvodu naglasil, pa to skupno delo le tedaj plodno, če bodo naloge med sodelavci točno razdeljene in če poznamo način, kako jih bodo dejansko izvedli.

Šola ne more ostati ravnodušna ob vprašanju, kako se bodo njeni gojenci pozneje znašli ob trdi resničnosti poklicnega življenja, pa bi zato s šolskimi ukrepi, ki bi služili poznejšemu poklicnemu svetovanju, nikakor ne vnašali vanjo, kar bi ji bilo tuje in kar bi vanjo ne spadalo. Neodgovorno do mladine bi namreč bilo, če bi bila nadaljnja šolska in poklicna izobrazba njenih najboljših učencev prepustena golemu naključju. Mladina s pravico pričakuje pravih razvojnih možnosti za svoje talente. Brez pravega uspeha bi bilo prizadevanje šole in učiteljsva, če bi se njih učenci ne mogli razvijati v skladu s svojo osebnostjo, zmožnostmi in nagibom in če bi se po odstopu iz šole znašli na neprimernem delovnem mestu, kjer bi kmalu izgubili zaupanje vase in vero v svojo, čeprav morda omejeno zmogljivost in veselje do dela. Če pa šola skrbi za kar najboljši razvoj osebnosti svojih učencev do trenutka, ko izstopajo iz šole, je le logično nadaljevanje njene prejšnje usmerjenosti, če pomaga temu principu do veljave in uspeha tudi takrat, ko otrok vstopa v življenje, v poklic.

Zato je že iz individualno pedagoških razlogov sodelovanje med šolo in poklicnim svetovanjem kar najboljše utemeljeno. Naloga poklicnega svetovanja je pomagati človeku, da bo našel svojimi sposobnostmi, lastnostmi in zanimanjem primeren poklic. Ta pa — če je pravilno izbrana — lahko kar najugodnejše vpliva na razvoj značaja in s tem na harmonično izoblikovanje celotne osebnosti, kar je obenem tudi smoter praktičnega pedagoškega prizadevanja. Ker pa poklicna svetovalnica delo svojega prednika — šole — nadaljuje, bo kvaliteta njenega dela tem višja, čim bolj je opravil svoje delo njen prednik. V tem smislu je poklicna svetovalnica do neke mere zrcalo razmer, ki vladajo na šolah.

Tej notranji utemeljenosti, ki jo je predavatelj obširno pojasnil, je priložil pregledno pojasnilo tistega dela v šoli, ki poklicnemu svetovanju najbolj služi. Naj na kratko posnemamo njegova, tudi za širšo javnost zanimiva izvajanja!

Najbolj neposreden ukrep v tej smeri je pač ta, da učitelj priporoča učencem po dovršeni šoli, naj si za svojo nadaljnjo pot poišče nasveta v Ps. Nadaljnja naloga razrednega učitelja je, da po svoji najboljši vesti odgovori na vprašalne pole, če jih Ps šoli pošlje. Slejkoprej je tudi naloga šole vzgojiti učence k pravilnemu pojmovanju važnosti poklicne izbire in jih s tem v zvezi tudi opozoriti na značilnosti poklicnega življenja in na možnosti, kako naj se vanj včlenijo. V okviru privatnih predmetov naj šola učence opozarja na notranjo vrednost dela in na npravnstveno najustojavnost poklicne izbire. Pri vsem svojem delu pa naj bi učitelj opazoval učenceve zmožnosti, nagnjenja in posebnosti in ta opazovanja zbral v primerni obliki. Taki zapiski bi Ps služili kot važno vodilo pri njenem delu.

To sodelovanje, v bistvu pripravljalo delo šole pri vzgajanju za poklice: prikazati učencem, kaj se dela v raznih poklicih, jih obenem opozarjati na etični pomen dela in jih ob tem še psihološko opazovati — vse to troje daje trdno in solidno podlago za konkretno psihotehnično preizkušanje in poklicno svetovanje posameznikom, ki je pridržano Ps sami.

Dejstvo je, da so učenci premalo razgledani po poklicih, da ne vidijo neštetih možnosti včlenjenja vanje (iz česar izhaja nezorazna razdelitev poklicnega narasčaja na delovnem trgu!) in da si končno tudi pomanjkljivo in celo napako predstavljajo delo v posrednih poklicih. Posledica tega so poznejša razočaranja, katerih težo lahko razvidimo, če pomislimo na najvažnejše pogoje za uspevanje v poklicu: na veselje in nagnjenje do neke vrste dela. Dragoceno delo šole bi bilo, če bi

učence v zadnjih razredih seznanila vsaj v glavnih obrisih, kakšne poklice imamo in kaj se v njih dela. To bi moral učencem vedeti pred odhodom iz šole in pred prihodom v Ps, kajti mnogo jih v Ps sploh ne pride in če pridejo, ti Ps z razlagami imela preveč posla, mladi človek pa bi se tudi po razlagi ne mogel kar na hitro odločiti in razsoditi, kaj bi bilo zanj primerno.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je predavatelj izčrpno nakazal smernice, kako naj bi si učitelj in Ps vzajemno pomagala, da bi učitelj pozneje zmožel delo priprave na poklic. Na deželi naj bi učitelj v svojem šolskem okolišu spoznaval gospodarsko in socialno strukturo, ki mu bo pomagala pri problemih poklicnega življenja. Te naj pojasni svojim učencem, izmenja svoje izsledke s tovariši in jih sporoči tudi Ps. Izmenjava izsledkov med tovariši bi v kratkem času zbrala lepo znanje o problemih poklicnega življenja, Ps, ki bi zbirala sama tudi podatke o zapletenosti in bolj razčlenjenih prilikah v mestu, pa bi na podlagi zbrane snovi določila osnovne smernice za navajanje mladine v poklice. S publikacijami teh smernic bi učitelj obratno mogel spet posneti metodo za smotno obdelovanje takih vprašanj in to bi mu spet dajalo smernice za delo v njegovem šolskem okolišu. Učitelj bo že mnogo opravil, če bo izbral le nekaj poklicev in na tistih primerih pokazal učencem vse vidike, ki jih je treba upoštevati pri odločitvi za poklic. Predvsem, kaj se v poklicu dela, kako pridemo do njega, kaj zahteva od duševnih in telesnih zmožnosti, kakšna je njegova gospodarska stran, možnost specializacije, razmerje med delodajalcem in delojemalcem in drugo. Na nekaterih poklicih prikazane vidike bo znal učencem prenesti tudi na druge poklice in bo zmožen zrelejšega predavarka. Vsekakor, ki bo imel opravka s takim uvajanjem mladine v življenje, pa bo poudarjal tudi nujnost npravnstvenih vrednot, od katerih v precejšnji meri zavisi uspeh dela. Poklicni svetovalec v tem smislu ne more kdo ve kaj opraviti, ker ima mladega človeka premo pred seboj. Tu je svetovalec navezan na predhodno delo in pomoč šole, ki ima več let priliko privzajati potrebne lastnosti.

K tema dvema nalogama — proučevanju gospodarske in socialne strukture in vzgajanju za poklice v okviru splošnega vzgojnega prizadevanja, se priključuje še

tretja naloga šole v sodelovanju Ps. Preizkušnja v Ps razpada v diagnozo intelektualne in fizične zmožnosti. Pri prvi diagnozi se Ps lahko koristi s primernim upoštevanjem diagnoze učence, ki ga daje šola zgolj s šolskim spravevalom. Ps pa ne ve, do kolike mere je na tako ali drugačno spravevalo vplivala zmožnost ali pa marljivost. Tega spravevalo ne pove. Povedati pa bi moral učitelj, če bi učencem sistematično opazoval, se z njim psihološko ukvarjal in ga karakteriziral. Mi-mo oblik tega ukvarjanja pa gre za pogoj, da imamo opravka s psihološko izobrazbenimi opazovalci. Ko bi potem mlad človek prišel v Ps, ne bi bil tej nepopolni opazovalci, ki bi informirali o njegovem šolskem uspehu, o tem, v katerih predmetih se posebno odlikuje, ali je uspeh v skladu z njegovimi zmožnostmi, kakšen spomin ima, kako se koncentrira, kakšna je njegova inteligentnost, kakšen značaj.

Predavatelj, kateremu so poslušalci sledili z veliko pozornostjo, je zaključil s pristavkom, da bi se precej storilo za čim pravilnejšo uvrstitev mladine v poklicno življenje, če bi se nam posrečilo z nekoliko dobre volje, razumevanja in dela v smislu njegovih izvajanj organizirati sodelovanje šole in Ps.

Za njegova izvajanja se mu je v imenu vseh in v imenu Pedagoškega društva to-plo zahvalil predsednik društva univ. profesor dr. Stanko Gogala. V kratki debati, ki je predavanju sledila, je nekdo izmed poslušalcev dejal, da je pogrešal razloge o vlogi vzgojne svetovalnice in njenem odnosu do poklicne svetovalnice in do šole. Dasi vprašanje ni prav spadalo v okvir obravnave, ki si jo je predavatelj zastavil, sta mu tako predavatelj sam kakor tudi docent dr. Gogala ljubezno pojasnila nekatere konkretne primere sodelovanja oben svetovalnic. Dodala sta tudi obširnejše pojasnilo o delovanju nedavno ustanovljene vzgojne posvetovalnice, ki jo zdaj iz poštvalnosti vodijo stvari predani pedagoški delavci na ljubljanskem učiteljsku. Ti si prizadevajo, da bi se iz te skromne zasnove čim prej razvila strokovna in potrebna vsestranska ustrezajoča ustanova. Jasno je, da vzgojna posvetovalnica in poklicna svetovalnica že se-daj sodelujeta, če takšno sodelovanje zahteva konkreten primer in da se bo to sodelovanje v bodoče še bolj izgradilo.

Katastrofa francoskega parnika „Paris“

V torek ponoči je nastal na njem požar in včeraj zjutraj se je parnik potopil

V torek zvečer je nastal v pristanišču Le Havre požar na enem največjih prekooce-anjskih parnikov na francoskem pomor-skem orjaku »Paris«. Parnik bi bil moral včeraj kreniti na pot proti New Yorku in s njim je bilo namenjenih na svetovno raz-stavo mnogo uglednih Francozov. Na par-niku je bilo za 25.000.000 frankov umetnin žato je bila

varnostna služba na njem podvojena.

Navzlic temu je izbruhnil na parniku po-žar. Gasilci in posebni gasilski parniki so napeli vse sile, da bi rešili goreč parnik, a vse njihovo prizadevanje je bilo zaman. Včeraj zjutraj je požar nekoliko popu-stil. Ogenj je bil osredotočen med drugim in tretjim dimnikom. Šef mostova za zava-rovanje parnika pred ognjem je padel med gašenjem v skladišče kamor je padel tudi neki gasilec. Le-ta se je močno pobil. Šef mostova je pa podlegel ranam. Parnik je imel 34.569 reg. ton. Dolg je bil 225 m in imel je 6 turbin ki so prenašale 44.000 HP na 4 vijake.

Požar je nastal v torek okrog 22. a včeraj zjutraj se je parnik potopil.

Najprej se je nagnil za 30 stopinj. Tako je stal nagnjen do 9.30. Ta čas so rešili iz gorečega parnika vse umetnine, da je škoda nekoliko manjša. Vse potnike in umetnine z uničenega parnika so preme-stili na parnik »Champlain« in danes je krenil ta parnik na pot čez ocean.

Oblasti so popisale vse umetnine, ki bi morale biti s parnikom »Paris« prepeljane na svetovno razstavo v New Yorku. Ugo-tovljeno je, da so bile iz Louvra izposojene dragocene slike že v pristanišču.

da jih pa požar ni dosegel.

Moderne umetnine, namenjene za svetovno razstavo, sploh še niso bile odpeljane iz

Pariza. Ni pa znana usoda sedmih slovečih vaz in drugih zbirk, ki jih je poslala na svetovno razstavo Francoska narod. knjiž-nica.

Ko se je parnik »Paris« nagnil na stran in potopil že tako, da je molela iz vode komaj še dobra tretjina, je na njem še vedno divjal požar. Že od ranega jutra se je videlo kako se parnik polagoma potaplja. Niso pa mogli ničesar ukreniti da bi ga rešili ker so morali neprestano gasiti po-žar. Zaradi ogromne količine vode in pre-mikanja tovora, ki je bil še ostal na par-niku, se je slednji polagoma potapljaj in se vedno bolj nagnjal na stran. Ko se je jel parnik hitreje potapljati, so pokale vr-vi, s katerimi je bil privezan k stebrom v pristanišču. Pokalo je tako močno, da so ljudje mislili, da slišijo v pristanišču eksplozije. Vrvi do zadnjega trenutka niso prežale, ker so upali, da bodo požar po-gasili in parnik rešili. Okrog osmih zjutraj je policija množico radovednežev potisnila iz neposredne bližine gorečega parnika. Pri parniku so ostali samo gasilci in del po-sadke. Ti so si na vse načine prizadevali rešiti, kar je bilo še mogoče. Množica se je morala umakniti od gorečega parnika, ker je bila nevarnost da bi eksplodirali parni kotli kajti voda je prodrla v strojni ode-lek.

Preiskava je dognala da je zahte-vala katastrofa samo dve človeški žrtvi. Včeraj popoldne je policijsko ravateljstvo pristanišča Le Havre objavilo, da niso reš-nične vesti in govorice, da so bili ljudje že vnaprej opozorjeni, da se pripravljajo na parniku »Paris« sabotažna dejanja in da bi bila morala policija ukreniti vse potreb-no proti tej nevarnosti. Policija pravi, da jo ni nihče informiral o tem še manj pa, da se pripravljajo na parnik atentat. Oba-

sti so seveda uvedle strogo preiskavo, ki naj pokaže, kdo je zakrilil usodni požar. Čudno je, da se v francoskem brodogra- katarstrofe kar vrste. Človek se nehotе vpraša, kje je tista zločinska roka, ki jih povzroča.

Iz zgodovine sporta

Človeštvo že od pamtveka goji igre in tekme, toda sport v našem pomenu besede se je pojavil šele v drugi polovici 19. sto-letja. Prej se beseda sport ni raztezala na atletske tekme, kakor jih razumemo zdaj, temveč na nedovoljene tekme v boks, na pasje tekme, na konjske dirke itd. Moderni sport ima svojo zibelko v Angliji. V 18. stoletju se je jela tam širiti igra kriket

in angleške javne šole so igrale nogomet po posebnih krajevskih pravilih.

Razvoj sporta v 19. stoletju je šel zelo naglo. Prve javno prirejene sportne tekme so bile delo kraljevske vojne akademije v Woolwichu leta 1849. Exeterski kolegij je priredil podobne tekme kot drugi leta 1850. Cambridški sporti izvirajo iz leta 1857. Oxford je sledil Cambridgu leta 1860, štiri leta pozneje so bile pa že prirejene tekme med tema dvema univerzama. Tekme za prvenstvo Anglije so bile leta 1866. Ame-riške tekme med univerzami sledijo tik za temi angleškimi začetki. Poročila o med-narodnih tekmah se prvič pojavijo v 80 le-tih preteklega stoletja in takrat se je pri-čel silen razmah sporta po vsem svetu. Le-ta 1896 je bila v Atenah že prva olimpija-da v moderni dobi.

Zinka Kunc Milanova kot Aida

Krasen večer, ki ga dolgo ne bomo pozabili

Ljubljana, 20. aprila. Ko je nedavno naša jugoslovenska pev-ka na odru opere Metropolitan v New Yorku pela Aido, so jo poslušali po Jugosla-viji in tudi v Ljubljani. Prenos je bil od-ličen, in visoka pevka umetnost Zinke Kunc Milanove se je polno uveljavila na ogromno oddaljenosti tudi po radiu. Sliša-li pa smo takrat tudi, kako cenijo našo umetnico Američani, saj so dokazovali aplavzi izredno, vprav kipeče navdušenje in temperament, ki ga poznamo samo s predstav na italijanskih odrih.

Snoči smo jo slišali in videli kot Aido na ljubljanskem odru in njeno umetnost je prenašal naš domači radio. Gledališče je bilo polno in tudi naše občinstvo je prirejalo slavnemu gostu ovacije, ki so bile po svoji iskrenosti in toplini vihar in izraz zadovoljstva in ponosa.

Da, tudi ponosa. Saj je gospa Zinka Kunc Milanova Hrvatica, bivši član na-še opere, prva Jugoslovenka, ki poje kot redni član na odru najuglednejše opere na vsem svetu in je žena, ki vedno in do-sledno naglašava vsem novinarskim poro-čevalcem v New Yorku, Londonu, Parizu, po Nemčiji in Italiji: »Jugoslovenka sem in ostajam zvesta svoji lepi domovini!« Ne-šetokrat smo čitali tako njeno izjavo in smo ji zanjo hvaležni.

To hvaležnost smo ji snoči skušali vsaj skromno izraziti. O njeni pevski umetnos-ti poročati pa je skoro odveč. Priznava je po najstrožji kritiki Evrope in Amerike in najbolj izbirčno operno občinstvo se je ne more naslušati. Brez pomena je torej zanjo naše priznanje. Vendar je tudi sno-či pokazala, da je naša kri, naša žena in da je zadovoljna, ko je videla in slišala tako tople in inteligentne odzive tudi pri svojih rojakih. Metala nam je poljubke in nam s tem povedala: »Vaša sem in ostanem!«

Kaj je pevka umetnost na višku izob-likovanosti in na vrhuncu lepote, smo slišali s snočnjo Aido. Dobrotna narava je obdarila našo pevko s čudežno krasnim, gorkim in po obsegu ogromnim glasom. Njena marljivost in prav izjemna sposob-nost pa sta ta biserni glas tehnično izob-razili tako, kakor ga nismo čuli še pri nobeni pevki. Ta glas je enako divoten v barbanostih, neskončno toplih in izdat-nih nizkih legah, je silen, zdrav in nad vse prijeten v srednji legi in je sposo-ben zmagovitih viškov brez najmanjšega napora. Ti viški, ki so navadno pri pevkah vidno utrudljivi, so Kuncinje kakor narav-ni vzdihli razplamete duše in poslušalca zares omamljajo s svojo lepoto in lahko-tnostjo.

In pokazala je, da se pravi lepo peti nikdar ne forsirati glasik in da je najlep-še, a seveda tudi najtežje peti piano in pianissimo, toda vendarle prodorno in

polno izrazno. Njena kreacija tako zvane niske arije je v tem pogledu svojstvena, čudovita, prekrasna.

Svojo partijo pa je tudi igralski dogna-la do najvišje dramatičnosti in razgibanos-ti. Pojoča Aida v originalu je tudi v igri podala vzorec italijanske, silno tempera-mentne, naravnost žareče strastnosti. Ai-do podaja kot vulkansko vročo Etiopko, ki kroti svojo brutalno in eruptivno pol-divnost le z naporom vseh svojih živcev. Videli smo zato prizore, ki so nam bili čisto novi po njih dramatski udarnosti, a docela naravni in prepričevalni.

Skratka: uživali smo pevsko in igralsko umetnost, kakor že dolgo nobene slične. Vajena ogromnih odrov z veliko oddalje-nostjo gledalcev, je imela v prvem de-ja-nju za naše tesno poslopje preveč dra-istično masko, ki jo je za nadaljevanje pra-vilno omilila. Prejela je dokaj cvetja, med de-janji in po dejanjih je žela izredno pri-znanje, po zaključku predstave pa dolgo-trajne, prav tople in iskreno navdušene ovacije. Kadarkoli se vrne, vselej bo ve-lik praznik za naš mali oder in velik do-godek za našo publiko.

Predstava je bila vobče prav lepa in ze-lo zadovoljiva. Vidno so se potrudili vsi od orkestra do zbora in baleta ter izku-šali podati vse najboljše, kar zmorejo. Dirigentu dr. Svari, ki je že uverturo odigralski prav posebno tenkočutnostjo in dovršenostjo, gre priznanje za predstavo, ki je zaslužila, da jo je po radiu čula vsa domovina.

Pa solisti, na čelu krasni Betetov Ram-fis, odlični, v spevih, igri in vseh nasto-pih imenitna Amneris Kogejce, tudi zu-nanje in kostumno zelo srečne, Franclov zares junaški, že s prvo arijo zmago-viti in do zaključka bujni Radames, klasično izraziti Amonasro Primožičev, imponan-ten in pravcati človeški ognjenik, Lupšov prav dobri, pevno in igralski vedno lep-se in prijetnejše se uveljavljajoči kralj ter končno za sceno Heybalove sladko drze-tajajoča svečenica... vsi zaslužijo našo hvalo. Tudi orkester, zbor in balet so bili z verno pri stvari in je zato ostavila predstava najboljši vtisk. Od davnih du-najskih časov mi ni zaključni prizor z umirajočim parom po zaslugi porazno krasnega speva Kuncinje in vztrajnega Franca pritisnil na srce tako sladko in bolesto kakor snoči.

Bil je večer, ki ga tako kmalu ne poza-bimo. Fr. G.

17letno dekle — tolovaj

Američanec novega javnega sovražnika številka 1. To je komaj 17letna svetlola-ka Estelle Dicksonova, ki zna izborni stre-ljati s samokresom in dela ameriški po-liciji hude preglednice. Dicksonova je hči uglednega meščana Lestera Redenbaugha iz mesta Topeky, država Kansas. Že kot učenka je kazala nagnjenje k pustolov-ščinam. In ko se je pozneje kot študentka seznanila s 27-letnim sinom profesorja Ben-ny Dicksonom je zašla po vsem na kriva pota in skupaj s svojim možem se je pri-družila tolovajem.

S tatvinami sta zbrala zakonca Dickson polagoma cel arzenal in terorizirala sta šest držav srednjega zapada Amerike. Na vesti imata tri ugrabitve otrok, dva viona v banko in več umorov poleg drugih manj-sih zločinov. Večkrat je spretna Estellina- na roka rešila oba iz koliljvega položaja. Nekega dne je pa policija zvedela, kje bi lahko zasledila Dicksona. Štirje detektivi so takoj odšli v bar v East St. Louisu, kjer so ga tolovajji ustrelili, preden je mogel sam seči po samokresu. V njegovih žepih so našli precej denarja in kos pa-pirja, na katerem je napisal pesem. V ta pa-pir je bil zavit šol Estellin las. Po-licija upa, da bo kmalu zasledila tudi nje-govo ženo, ki je še mnogo nevarnejša od moža.

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

I.

Fenella je poslušala to opetovano prekinjeno pripovedovanje strmeč nad tem, kar je slišala. Ni pa vsega razumela. V polni meri je razumela samo to grozno resnico... Dery je odšel, odšel brez vsake besede za njo.

In vendar je zbrala vse svoje duševne sile, da je mogla pomiriti in tolažiti Derekovno mater.

— Ne smete si tega tako jemati k srcu, draga moja gospa Brodijeva. Saj vam bo gotovo pisal. Prav kmalu dobite pismo od njega, — jo je tola-žila.

Betty je znova zaihtela. — Edvardu tega nikoli ne bom odpustila. Da, on je bil vedno silno ljubo-sumen na tega mojega ubogega fanta. A Derry je tako občutljiv, tako ponosen. Prisegel je, da bi raje umrl kje v blatu, kakor pa da bi sprejel od Ed-warda le skorjico kruha. Odšel je — odšel in v žepu je imel samo nekaj drobca. Oh, bože, bože, le kaj se bo zgodilo z njim?

— Kmalu bo nama pisal, — je ponavljala Fe-nella. — Pisal bo nama, kje je, potem bova pa zopet vse uredili, — jo je zagotavljala.

Minila sta pa dva meseca in še vedno ni bilo od Dereka Ellisona nobenega pisma. Zdaj so bili tudi okrog očarljivih oči Fenelle Grayeve temni

kolobarji od prečutih noči. Toda trda Edvardova usta so bila še trša kakor prej. Zvedel je bil že marsikaj o življenju mladega Dereka v Londonu in to, kar je slišal, se je nanašalo izključno na vino in ženske. Fenella pa naj bi tega nikoli ne zvedela, ker tudi Betty Brodijeva tega ni vedela. Edvard jo je imel rad in zato ji ni povedal niti besedice, kajti Betty je bila zbolela, morala se je podvreči operaciji, toda žal prepozno, tako, da je bilo že jasno, da bo morala umreti.

Nekega dne je poklicala k sebi Fenello, izročila ji je odprto pismo in zaihtela s pojemajočim gla-som:

— Oh, Fennie, ne morem vam tega povedati — sami morate to prečitati.

In tako je Dereka Ellisona ljubeče dekletu čitalo besede, ki jih je bil napisal sin svoji materi. Po-tem je dolgo stala pri oknu, mečkala pismo v stisnjeni pesti in po glavi so ji rojile grozne mi-sli — liki črne ptice so ji rojile...

Derek je bil odpotoval v Francijo in vstopil v tujsko legijo... Zdaj je v severni Afriki... Zave-zal se je za pet let v tujsko legijo, kjer služijo možiki, ki pomenijo izmeček človeštva... Moški vseh ras in barv... Morilci... zločinci... su-rovine... In pet let bo moral zdaj ostati med njimi proti plači pol pennyja dnevno... In nobena sila tega sveta, noben denar, pa naj bi ga bilo še to-liko, bi ga ne mogel rešiti iz tega pekla, dokler ne mine pet let.

— Pomislite samo — je tarnala Betty Brodije-

va — kaj vse bo moral tam prestati. To trpljenje mu bo gotovo strlo srce. Saj je tako sam. Gotovo ste spoznali iz njegovega pisma, kako moj ubogi fant tam trpi.

Fenella je mogla samo molče prikimati. Da, jas-no se je dalo spoznati iz tega pisma, da je Derek zelo hitro obžaloval tisto blazno misel, ki ga je bila vrgla v jeklene krepelje francoske tujske le-gije. Iz njegovega pisma je odmeval smeh, toda ta smeh je bil neznošno grenak.

»Nikjer nisem mogel dobiti dela, — je pisal De-rek Ellison. »Bil sem v Parizu brez denarja, lačen in tako mi ni kazalo nič drugega nego to. Bom vsaj doživel kako pustolovščino. Morda bo pa še pre-več pustolovščin v tej puščavi, po kateri sem pre-več hrepenel. Prepuščam ti, mati, da sama nekako pojasniš Fenelli, da jo odvezujem vseh tistih vi-hravih mladostnih obljub, ki sva si jih dala. Nji ne morem in nočem pisati, ker nočem, da bi razen tebe kdo vedel, kaj sem storil in kje sem. Molči o tem, toda piši mi, draga moja mati. Na vsem svetu si mi ostala sama še ti.

— In kmalu ne bo imel nikogar več, — je tar-nala Betty. — Umreti moram, nikoli več ga ne bom videla — umreti moram z zavestjo, da je moj dra-gi fant tam doli v puščavi, da trpi, da mu ni po-moči, da se mu trga srce — da je sam, sam...

Solze so tekale po blelih dekličinih licih. Bolet ob tem, kar je bila zvedela o Dereku, bolest ob pogledu na počasi umirajočo ženo — to je bilo mnogo več, nego je mogla prenesti.

— Ne, ne! — je vzkliknila naenkrat. — Ne bo sam tam! K njemu pojdem!

V topih Bettyinih očeh je zažarela radost in ob-čudovanje. — Oh, Fenella — to hočete storiti? — je zašepetala.

— Da, hočem, — je objubila Fenella s trdnim glasom. — Za njim pojdem, pri njem ostanem in nikoli več ga ne zapustim.

Betty Brodijeva je pridržala sapo. Sprva ni bila zmožna besed. Čutila je, kako jo premaguje slabost zadnjih trenutkov. Vendar je pa še pre-magala to slabost, z drhtečimi prsti je prišla de-ključno roko in končno je spregovorila. Spregovo-rila je hitro in ognjevit:

— Sprejemam vašo obljubo, Fenella, vaši skrbri in negi izročam svojega ubogega fanta in zavezu-jem vas, da storite zanj vse, kar bo v vaših mo-čeh. Če boste videli, da je preslab, ne dovolite, da bi svoji slabosti podlegel. Pomirjajte ga, tolažite ga, — ne dovolite, da bi trpel. In... in... naj stori kakršnokoli napako, nikoli ga ne obsojajte.

Morda se je prikradla v misli umirajoče žene tudi proti njeni volji tista zavest, ki je morala ostati prihranjena zdravemu dekletu, sedečemu na postelji kraj nje — zavest, da je njen sin pode-do-val značilne lastnosti svojega očeta — Rexa El-lisona in tudi zavest, kakšne sadoe bo rodilo to. Kakor da se je iz teh njenih ognjevitih besed ogle-šala bodočnost.

Fenella Grayeva pa ni slutila, kakšno bolest in nevarnosti ji prinese to breme, ki ga je bila tako junaško sprejela na svoja mlada ramena.